FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 90 CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, MAY 7, 1951 LETO LII — VOL. LII.

✝ Msgr. Turk umrl

Iz San Francisca smo prejeli nepričakovano vest, da je tam umrl ljubljanski univerzitetni profesor Msgr. Josip Turk, brat pokojnega Franka Turka, nekdanjega župnika slovenske župnnje v San Fransciscu.

Pokojni profesor je bil rojen 12. sept. 1895 v stopiški fari pri Novem mestu iz ugledne in globoko verne družine. Brata posestnik domačije so ubili komunisti. Bogoslovje je študiral v Rimu. Ko je dozorel za mašniško posvečenje, se je njegov starejši brat župnik podal v Rim in dosegel tam čisto izredno dovoljenje, da je smel vzeti brata Josipa s seboj v staro domovino, da je v Ljubljani 3. septembra 1922 dobil posvečenje in je v rojstni vasi pel novo mašo, nato pa se vrnila, da je še eno leto v Rimu bival in dokončal študije.

Odlično nadarjeni in učeni mladi duhovnik je bil najprej kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, a bil že naslednje leto poslan v Muenchen na Nemško, da se je izpolnil v zgodovini ter leta 1926 nastopil službo profesorja cerkvene zgodovine na teološki fakulteti ljubljanske univerze. Izvrsten učitelj, marljiv raziskovaec slovenske cerkvene zgodovine, jasen pisatelj zgodovinskih in filozofskih razprav je imel tehten ugled v javnosti. Z njegovimi odkritji v zgodovini cistercijanskega reda je postalo njegovo ime znano in slavno po vsem znanstvenem svetu.

Kot načelno trden mož in filozof je jasno videl pogubnost brezbožnega komunizma in je smatral za svojo duhovniško in znanstveno dolžnost, da na to nevarnost opozarja. Zaradi tega stališča je spomladi 1945 zapustil z mnogimi tisoči drugih domovino, živel v begunstvu, kjer je najbolj pogrešal možnost znanstvenega delovanja. — Skozi Koroško, Tirolsko in Švico je prišel končno po vztrajnem trudu svoje sestre iz Watsonville, Californija v San Francisco, kamor ga je ondotni nadškof vabil že po smrti brata Franka, da bi prevzel za njim župnijo. Začetkom leta 1949 je dospel in dobil mesto duhovnika v St. Mary's College. Skoraj na dan točno po šestih letih begunstva ga je Bog nenadoma poklical v večno domovino. Že doma je bolehal za oslabelostjo srca, v noči od srede na četrtek 3. maja mu je srce zastalo, zjutraj so ga našli mrtvega. — Pogreb bo v ponedeljek ob 10 iz cerkve, kjer je bil njegov brat mnogo let župnik, na lepem pokopališču San Francisca bosta z bratom čakala vstajenja. Naj počivata v miru!

—o—

Oživljenje Nemških nacistov

HANNOVER, Nemčija. — Stranka ki je podobna bivši nacijski stranki, je pokazala precej moči v tukajšnjih občinskih volitvah.

Vremenski prerok pravi:

Deloma oblačno in nadalje hladno.

NOVI GROBOVI

Frank Zarn Jr.

V petek zjutraj je po dolgi bolezni umrl Frank Zarn Jr., iz 1278 E. 55 St. Umrl je v mestni bolnišnici. Bil je 35 let star in rojen v Clevelandu. Tukaj zapušča očeta Franka, mačeho Louise, sestro Angelo Rybacki in botro Uršulo Church v Geneva, O. Bil je zaposlen pri Cleveland Steel Co. Pogreb je bil danes zjutraj ob 9 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9:30 in nato na Kalvarijo.

John Kastelic

V petek zvečer je nenadoma umrl, ko je šel po E. 55 cesti John Kastelic, stanujoč na 1278 E. 55 St. Bil je star 73 let in rojen v Zagradcu, fara Žalna, odkoder je prišel sem pred 51 leti. Bil je vdovec i n zapušča sinove Johna, Anthony in Louisa, brata Louisa v Euclidu, v domovini pa brata Martina in sestro Jero. Bil je član dr. sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ. Pogreb bo jutri zjutraj ob 9 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9:30 in nato na Kalvarijo.

Frank Pirtz

Po kratki bolezni je umrl v Mt. Sinai bolnici Frank Pirtz (Pirc), star 69 let, stanujoč na 918 E. 76 St. Poprej je družina dolgo živela v Greensburgu, Pa. Tukaj zapušča ženo Christine, roj. Terselic, 3 otroke — Franka, Josepha, Mrs. Christine Ujcich, 6 vnukov in več sorodnikov. Rojen je bil v Gorenji vasi, fara Škofja Loka. — Tukaj je bival 50 let. Bil je član društva Naprej št. 5 SNPJ. — Pogreb je bil danes zjutraj ob 9:45 iz Jos. Zele pogrebnega zavoda na St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida ob 10:30 in nato na pokopališče Kalvarija.

Theresa Trobentar

Nanagloma je umrla za mrtvoudom na svojem domu na 819 E. 154 St., dobro poznana Theresa Trobentar, rojena Koprivnik, stara 73 let. Tukaj zapušča soproga Josepha, doma iz fare Leskovec, Gornja vas, 10 otrok: Mrs. Mary Ribicc, Mrs. Christine Huber, Joseph ml., Mrs. Rose Smole, Mrs. Frances Bencin, Mrs. Alice Robeda, William, Fred, Edward, Mrs. Dorothy Ulepic, 20 vnukov in 2 pravnuka, brata Martin Koprivnik in več sorodnikov. Rojena je bila v fari Leskovec, Velika vas, ker zapušča sestro Mary Zickar. Tukaj je bivala 45 let in je bila članica dr. Svobodomiselne Slovenke št. 2 SDZ, pod. št. 10 SŽZ, ter Oltarnega društva fare Marije Vnebovzetje. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 8:45 uri iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. ter v cerkev Marije Vnebovzetje ob 9:30 uri in nato na Calvarija pokopališče.

John Ernožnik

Nanagloma je umrl od srčni kapi John Ernoznik, star 68 let, stanujoč na 13812 Lake Shore Drive. Bil je vdovec. Soproga je umrla pred 40 leti. Tukaj zapušča samo prijatelje Mr. in Mrs. Anton in Anna Strnad, rojena Morella, kjer je živel. Zaposlen je bil pri New York Central železnici 43 let, zadnji dve leti je bil v pokoju. Pogreb je bil v pondeljek zjutraj ob 8:45 uri iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. ter v cerkev Marije Vnebovzetje ob 9:30 uri in nato na Calvarija pokopališče.

John Glau

V Akron mestni bolnišnici je umrl John Glau, star 49 let. Tukaj zapušča 3 otroke, Mrs. Geraldine Zehe, Charles, Mrs. Genevieve Smith, brata Rudolpha, sestre Mrs. Mary Burdick, Mrs. Pauline Martino, Mrs. Stephania Egan in več sorodnikov. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 9:45 uri iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. ter v cerkev Sv. Vida ob 10:30 uri in nato na Calvarija pokopališče.

—o—

Navdušen sprejem korejskih veteranov v Seattle-u, Wash.

Po novem rotacijskem načrtu se je vrnilo v Zed. države nad 1,500 veteranov.

SEATTLE. — V soboto je prispelo semkaj iz Koreje na 30 dnevni dopust 1,502 korejska veterana, ki jih je pozdravila na pomolu večtisočglava navdušena množica ljudstva.

To so prvi vojaki ki so se vrnili v Ameriko po novem rotacijskem načrtu.

Ko se je parnik, ki jih je pripeljal, približal pristanišču, ga je pozdravljalo s svojimi sirenami stotine malih vozil, parnikov in jaht.

Pristaniške patruljne ladje so brizgale vodne curke 100 čevljev visoko v zrak, nad parnikom so brnela jet letala in oddana je bila salva 19 topovskih strelov.

—o—

Smrt belgijskega državnika

BRUSELJ. — Tukaj je umrl znani belgijski državnik grof Henri Caryon de Wiart.

—o—

Zelena luč je znamenje varne hoje. Samo kadar je zelena, gremo čez cesto.

Izgube podržavljenih podjetij v Angliji

London. — Angleške podrljene zračne prevozne družbe so zaključile preteklo poslovno leto z izgubo 6 milijonov 500,000 angleških funtov. Prekooceanske zračne linije so zabeležile 5 milijonov izgube britanske evropske zračne linije pa 1 milijon 364.000 funtov. Skupne izgube so res silno velike, saj znašajo nad 22 milijonov dolarjev.

—o—

RAZVOJ BOJEV V KOREJI

Zavezniške tankovske in pehotne kolone tipljejo za šibkimi mesti komunističn e fronte.

TOKIO. — V soboto so močne zavezniške kolone tankov in pehote previdno potiskale svoje napredovanje naprej, tipaje za šibkejšimi mesti v komunistični črti.

Poročila s fronte so zelo cenzurirana. Poročilo osme armade naznanja: "To ni splošno napredovanje temveč samo tipanje za šibkimi mesti.

Prodiranje zavezniških čet se vrši na obeh frontah: na zapadni fronti severno od Seoula in na centralni fronti južno od Chunchona.

Na zapadni fronti so bili nekateri kitajski ujetniki, ki so bili zajeti v soboto, v novih poletnih uniformah in v novih čevljih s podplati iz kavčuka.

Patrulje zavezniške pehote so zopet vstopile v kraj Uijongbu, ki leži 11 milj severno od korejskega glavnega mesta.

Druga poročila naznanjajo, da je severno od Chunchona koncentriranih 21,000 komunistov in 500 konj.

Poveljstvo osme armade je mnenja, da so znašale komunistične izgube v petek 790, v soboto pa 1,250 mož.

—o—

Kdaj pride na vrsto Gotwald?

LONDON. — Na Češkoslovaškem se vrše čistke z veliko naglico in temelitostjo. Mnogi so že vedeli povedati, da je v nevarnosti sam ministrski predsednik Gotwald, ki je bil velik Clementisov osebni prijatelj. — Moskva mu tega ne bo pozabila! Tega se zaveda tudi sam Gotwald, ki je postal v zadnjih govorih posebno oster proti vsem "izdajalcem", a obenem tudi izpoveduje samokritiko, v kateri priznava, da v partiji ni vse v redu. Zavest nevarnosti ga žene, da se čimbolj prilaguduje Moskvi. Vprašanje pa je samo: doklej bodo Moskvi še potrebni njegovi prikloni in vloga?

OBRAMBA EVROPE ODVISNA OD OBRAMBE KOREJE

MacArthur je nameraval odstopiti po zaključku korejske vojne in po podpisu mirovne pogodbe z Japonsko.

WASHINGTON. — General MacArthur je izjavil pred senatnim odsekom, da bi morale Zed. države poslati komunistični Kitajski ultimat, da gre slednja iz Koreje, ali pa bo v vojni z vsem svobodnim svetom.

To je on priporočal, preden ga je predsednik Truman odstavil od poveljsva, in to je še vedno njegov osebni nasvet.

WASHINGTON. — General MacArthur je povedal senatnemu preiskovalnemu odseku, da je general George C. Marshall, obrambni tajnik, zavrnil najvišje vojaške avtoritete pri dveh glavnih vprašanjih politike na Daljnem vzhodu.

General Marshall je porazil priporočilo vojaških avtoritet, ki so priporočile, da vprašanje, da se kitajskim komunistom ne da Formoze, in vprašanje da se kitajskim komunistom ne dovoli sedeža pri Združenih narodih, sploh ne obravnava pri pogajanjih za končanje bojev v Koreji.

MacArthur je ponovno zatrdil, da se je v celoti strinjal s priporočilom načelnikov združenih generalnih štabov ki so se odločno strinjali za to, da se komunist. Kitajcev ne sprejme v organizacijo Zdr. narodov in prav tako se komunistični Kitajski ne izroči Formoze.

V ssoboto je general MacArthur povedal kongresu, da pomeni korejska vojna prvo obrambno črto Evrope. Če pade Koreja komunistom v oblast, bi sledile še druge nesreče in nato končno zavojevanje Evrope po Sovjetih.

Dalje je MacArthur povedal, da je nameraval stopiti iz vojaške službe kakor hitro bi bila končana korejska vojna in podpisana mirovna pogodba z Japonsko.

V notranjosti Kitajske je poldrugi milijon kitajskih protikomunističnh gerilcev, ki so pripravljeni na takojšnjo akcijo, kakor hitro bi bilo zanjo nekaj izgledov za uspeh.

Sovjetska zveza bi nam ne mogla toliko škdovati v Aziji, da bi nas zavrla pri obrambi Zapadne Evrope.

Amerika bi morala blokirati Kitajsko in sovjetske pomorske baze Port Arthur in v Mandžuriji.

Prekoračenje 38. vzporednika je bilo odobreno od Zed. držav in vseh Zdr. narodov, vključno od Velike Britanije.

Sicer pa je treba vojno odpraviti preden se civilizacija sama ne uniči.

Izguba južnovzhodne Azije bi ogrožala še dolga leta varnost Zed. držav, je rekel general.

—o—

Titova vlada zahteva izročitev ministra Pavelićeve Hrvatske

Pavelićevega ministra, ki se nahaja v Los Angeles, hoče jugoslovanska vlada kot vojnega zločinca.

WASHINGTON. Državni department naznanja, da je Jugoslavija formalno apelirala na ameriško vlado, da ji izroči Andreja Artukoviča, ki živi zdaj v Los Angelesu. Artukovič bo moral pred jugoslovansko sodbo kot vojni zločinec.

Artukovič je bil hrvaški notranji minister Pavelićeve države, ki je bila Hitlerjeva lutka.

Neki človek od državnega departmenta je izjavil, da department zbira zdaj tozadevne podatke in da se ni še odločil, kaj bo storil. Jugoslovanska vlada zahteva samo izročitev Artukoviča, ne pa njegove žene in treh otrok, ki živc ž njim v Los Angelesu.

—o—

Čehi paradirajo z orožjem

PRAGA. — Tukaj se je vršila velika vojaška parada, pri kateri so bili navzoči poleg Gottwalda tudi sovjetski maršal Konev in sovjetski pomožni zunanji minister Zorin.

—o—

Švicarski komunisti nazadujejo

ŽENEVA. — Tukajšnji komunisti so izgubili pri volitvah devet sedežev od 24, ki so jih imeli v mestnem odboru.

NAJNOVEJŠE VESTI

ALBUQUERQUE, N. M. — Tukaj je treščil na zemljo velik ameriški bombnik B-36. Od 25 mož posadke sta ostala samo dva živa.

TOKIO. — Čete Zdr. narodov so razširile svoje mostišče preko 38. vzporednika v vzhodno-centralni Koreji.

WASHINGTON. — V zadevi MacArthurjevega odpoklica bo nastopil danes pred senatnim odsekom kot priča general George Marshall, obrambni tajnik Zed. držav.

KAIRO, Egipt. — Včeraj se je oženil egipčanski kralj Farouk. Letos je 15 let, odkar se nahaja kralj na prestolu.

Tri na dan

Mir, mir, mir — vpijejo tisti, ki stoje za predsednikom Trumanom ter odobravajo, ker je poslal v pokoj generala MacArthurja. Podpora! Tudi mi se strinjamo z željo za mir. Ampak zakaj je pa poslal Mr. Truman našo vojsko na Korejo?

* * *

Če se tako boji razžaliti komuniste, da je poslal generala MacArthurja v pokoj, da bi jim ustregel, zakaj jih pa potem ni pustil, da bi okupirali Korejo in potem udarili na Japonsko? Saj je vendar to cilj komunistov.

* * *

Pa ne samo to, ampak iz Japonske bi šli na Filipine in drugo otočje, potem pa počasi proti ameriškemu zapadnemu obrežju. To vidi MacArthur, Truman pa ne. Zakaj ne? Zato ne vidi, ker ni vojak.

POLICIJSKI NAČELNIK POZIVA NA ODPRAVO STARIH AVTOV Z ULIC

CLEVELAND, O. — Saj poznate tiste stare in razbite avtomobile, ki jim pravijo "jalopi"? Policijski načelnik Matowitz je resno posvaril vse lastnike takih starih in nevarnih vozil. Clevelandski policiji je naročeno, naj da "tikete" na vse avtomobile, ki ne spadajo več na ulice. Policija bo šla posebno za avtomobili, ki imajo samo po eno luč, slabe zavore in slične pomanjkljivosti. — "Oseba, ki ve, da vozi tak star avtomobil, nikakor ne more biti odgovoren voznik," je rekel policijski načelnik. 'Zato bomo poskrbeli da bodo taka nevarna vozila izginila s cest, kamor nikakor ne spadajo." Posebno bodo pazili na avtomobile ta mesec, ker pričakujejo velikega prometa na spominski dan.

26. OBLETNICA IN KAMPANJA KULTURNIH VRTOV V CLEVELANDU, OHIO.

CLEVELAND. — Kulturni vrtovi v Clevelandu otvarjajo ob svoji 26. obletnici posebno kampanjo za zbiranje fonda vsaj $20,000, ki naj bi omogočil izdajo 10,000 izvodov knjige o zgodovini Kulturnih vrtov. Tozadevna seja in "lunch" zastopnikov 26 narodnosti se je vršila preteklo soboto v Mid-Day klubu ter je bil ob tej priliki praznovan tudi 26. rojstni dan Kulturnih vrtov. Slavnosti so se udeležili kot zastopniki Slovencev, blag. Kulturnih vrtov A. Grdina, Mrs. Jennie Mervar, Mrs. Mihelich, preds. A. Lige Matt Intihar, zastopnik Amer. Domovin in arhitekt Vojnovich ki je poleg nekaj drugih kot prvi prispeval svoj dar za novi fond. Slavnostjo sejo je otvoril urednik lista Cleveland News, N. R. Howar, ki je v daljšem govoru poudaril edinstvenost te institucije, ki ji ni najti enake na vsem svetu.—Več o tej kampanji in ustanovi bomo poročali jutri na notranjih straneh našega lista.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Na obisk v Jugoslavijo—

Danes odpotujeta proti New Yorku dobro poznana in priljubljena Mr. in Mrs. Joseph in Angela Drobnich, 917 E. 73rd St., ter se jutri vkrcata na parnki Queen Elizabeth, kateri jih prepelje na obisk v rojstno domovino. Obiskala bosta sestre Marjeto na Žukovem, Terezijo v Dol. Lazah, brata Janeza v Dvorski vasi ter ožje sorodnike v Ljubljani Zagrebu in Trstu. Vse potrebne dokumente za potovanje je preskrbela tvrdka Steve F. Pirnat, ki vodi svojo potniško pisarno na 6516 St. Clair Ave., Cleveland, O. Želimo jima srečno pot kot tudi srečen povratek.

Na obisk v stari kraj—

Danes zvečer ob 9 uri odpotuje 43 rojakov iz Clevelanda v New York kjer se bodo v torek vkrcali na parnik QUEEN ELISABETH. Vsi so namenjeni obiskati Jugoslavijo. Z letalom odpotujeta danes John Rožanc in Mrs. Mary Cenkar. Vsem tem je preskrbela potrebne papirje in prostor na ladji oziroma letalu potniška pisarna A. Kollander na St. Clairu.

Vabila na novo mašo—

V nedeljo 10 junija ob pol 11. uri dopoldne bo bral č. g. Milan Hlebš v Barbertonu novo mašo. Po maši bo velik banket. Kdor od novomašnikovih znancev in prijateljev bi se želel nove maše in banketa udeležiti, naj se oglasi v Slovenski pisarni ali pa v trgovini Jos. Grdina na St. Clairu, kjer so naprodaj vstopnico.

SŽZ št. 15—

Ima v sredo 9. maja zvečer po Šmarnicah svojo redno sejo v navadnih prostorih. Po seji bo malo zabave v počastitev materinskega dne. Članice so vabljene, da pripeljejo s seboj tudi svoje matere.

24-letnica poroke—

Jack in Mrs. Rose Železnik, 1075 E. 68. St. praznujeta 24. obletnico svoje poroke. Otroci, sorodniki in sosedje častitajo.

Klub društev AJC—

Klub društev A. J. C. na Recher Ave. ima nocoj ob osmi uri sejo.

Koncert zbora Triglav—

Koncert pevskega društva Triglav, ki je bil včeraj v Sachsenheim dvorani, je bil lep uspeh in udeležba je bila polnoštevilna. Več o tem koncertu bomo napisali v četrtek v Kulturni kroniki.

—o—

Slovenska pisarna

6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

NARODNE NOŠE za veliko KSKJ-Ligino prireditev "Voda" prihodnjo nedeljo v SND na St. Clairju se pridno pripravljajo. Dopoldne se udeleže sv. maše ob 10 v cerkvi sv. Vida. Zbiranje pred cerkvijo. V slučaju dežja v Slovenski pisarni. Rediteljice v dvorani bodo v narodnih nošah!

VAJA za "Vodo" danes zvečer ob 7:30 na odru SND.

MATERINSKO PROSLAVO so priredila včeraj popoldne slovenska dekleta našim mamicam v Sl. pisarni. Večji del programa je bil ljubek nastop 30 otrok slovenske sobotne šole. Triletna Sršenova Katika je žela največje odobravanje. Otroke je pripravljala v šoli in doma v svojem prostem času gdč. Slavica Poznetova. Recitirane so bile čudovito lepe misli pisatelja Mauserja.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. HEnderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

Editor: James Debevec
General Manager and English Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države $8.50 na leto; za pol leta $5.00; za četrt leta $3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav $10.00 na leto. Za pol leta $6.00, za 3 mesece $3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States $8.50 per year; $5.00 for 6 months; $3.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States $10 per year; $6 for 6 months; $3.50 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 90 Mon., May 7, 1951

Zopet pomanjkanje mesa

Pri vladi v Washingtonu jih ni prav nič zmodrilo. Tako lep zgled so imeli med zadnjo vojno, kako je racioniranje mesa ustvarilo črno borzo in kako so morali ljudje plačevati visoke cene, če so hoteli imeti na mizi dober kos mesa. Kakor hitro je pa vlada odpravila odmerke in pustila cene v rokah mesne industrije, je bilo mesa takoj na preostajanje in cene se niso prav nič dvignile radi tega.

Zdaj nam je vlada naznanila, da bo v nekaj dneh postavila cene mesu. Znižala v toliko, da bo dobil farmar nekako 10% manj za klavno živino kot dobi zdaj. To do 20. maja, potem pa sledi nadaljno znižanje 1. avgusta in 1. oktobra. S tem, računa vlada, bodo enakomerne cene za meso in tega bo dovolj na trgu.

Ni nam znano, kam so hodili v šolo tisti vladni uradniki, ki so tako modri, da so izračunali, da bo z manjšimi cenami več mesa na trgu. Živinorejec, ki je kupil živino lansko jesen, da jo redi do letošnje jeseni, jo bo moral zdaj hitro prodati, preden se bodo znižale cene klavni živini. Kupil je živino, katere vsaka je tehtala od 400 do 500 funtov. Nameraval jo je porediti do jeseii, da bi vsaka živina tehtala okrog tisoč funtov. Zdaj se je zredila toliko, da tehta vsaka okrog 700 funtov. Torej če bo moral živinorejec prodati živino zdaj, preden padejo cene, bomo imeli jeseni 300 funtov mesa manj od vsakega takega živinčeta, ako proda žival zdaj pri 700 funtih, dočim bi tehtala jeseni en tisoč funtov. Prodal jo pa bo sedaj, ker bo dobil za živino zdaj toliko kot bi dobil jeseni po novi ceni. Na izgubi bo torej gospodinja, ki jeseni ne bo našla mesa v mesnicah, ali pa če ga bo hotela imeti, ga bo morala drago plačati na črni borzi.

Vlada trdi, da bo to imelo za posledico polno produkcijo mesa. Kje ste pa s pametjo, fantje? Ali bo živinorejec redil klavno živino do jeseni, če pa ve, da bo dobil zdaj prav toliko za živino kot jeseni, ko bo manjša cena? Saj ni bedast, da bi se od sedaj pa do jeseni mučil zastonj. Do jeseni bo padla cena živini za 19%, kakor naznanja vlada, ali bo torej živinorejec čakal do tedaj in prodal živino za nižjo ceno, kot dobi zdaj zanjo?

Ta vladna mahinacija ni drugega, kot da se prikliče črno borzo v akcijo. Kakor je poslovala tekom zadnje vojne in je vlada ni mogla, ali pa ni hotela zatreti.

Ako hoče imeti vlada več letal, gre do tovarnarjev in jim ponudi takoceno, da se tovarnarjem izplača graditi letala in gredo ročno na delo. Zakaj ne, če se pa kaže zaslužek. Z mesom dela pa vlada ravno obratno. Hoče več mesa, pa je znižala prodajno ceno živinorejcem. Kje je pa logika, lepo vas prosimo.

Perzijsko olje na žerjavici

Usoda Perzije je na tehnici zdaj, ko je prišla na vlado levičarska struja in ki je zasegla angleško oljno družbo kljub pogodbi, ki jo je imela Anglija s Perzijo. Kljub veliki manjšini pa so nacionalisti (komunisti) zdaj v premoči. Ti se ne ustrašijo ničesar, tudi če je treba zgrabiti za samokres ali bodalo, da se znebe nasprotnika.

Ves svet zdaj napeto zre v Perzjo, kako se bodo tam dogodki razvijali. Kako bo Perzija sama producirala olje, ko nima izvežbanih ljudi za to? Dozdaj je dobivala bogate premije od Angležev in ni bilo treba delati nič. Zdaj bo morala vlada olje sama producirati in prodajati. Morda bo pa zdaj prišla na površje Moskva, ki bo ponudila Perzijcem lep denar za olje. Pravijo, da je sedanji premier levičar in naklonjen Rusiji.

Vsemu temu je gotovo kriva Anglija, ki ni znala občevati s Perzijci. Mislila je, da je še vedno mogočna Anglija, ki ustrahuje ves svet. Zapadni svet je s tem izgubil veliko, ker Atlantska armada ne bo dobila olja, ki ga nujno potrebuje. Poznavalci razmer trdijo, da je ameriški državni tajnik tudi precep zakrivil pri tem, ki ni znal o pravem času posredovat med Perzijci in Angleži. Zdaj Angleži in Amerikanci držijo bika za rep in ga ne upajo izpustiti, da bi se ne obrnil in jih pobodel, za večno ga pa tudi ne morejo držati pri zadnjem koncu. Da, da, ameriška in angleška politika. . .

Za svetsko vlado

V našem kongresu je bila vložena resolucija za svetsko vlado, to je za eno vlado po vsem vesoljnem svetu. Misel je vzbudila mnogo zanimanja med Amerikanci. Toda v splošnem judje še ne vedo dosti o tem, ampak tisti, ki so o tem poučeni, so pa zelo vneti za idejo.

Taka svetovna vlada naj bi se izcimila iz organizacije Združenih narodov. To, seveda, ako bi se taka organizacija zares ustvarila tako močno, da bi kontroliraia oborožene sile vseh narodov in ki bi se upala tudi svoje povedati, pa če komu prav ali ne. Ne pa kakor sedaj, ko je ta organizacija obsodila kitajske komuniste kot agresorje, pa nič drugega. Kakor bi sodnik rekel uzmoviču: ti si tat, pa hajdi zbogom po svojih potih! Morda bo ta svet, ki je vedno bolj moder res kdaj ustvaril eno vlado za ves svet, ampak tako kmalu še ne, če kaj vemo.

BESEDA IZ NARODA

Tone s hriba piše

Joliet, Ill. — Ali ste že gledali kedaj, kako se na gladki cesti, ali pa na gladki planjavi poigravajo vrtinčaste sape z naletujočimi snežinkami? Kakor nekak lijak nastane vrtinček in vsrkava snežinke, v suhi jeseni pa suho listje in jih nese naprej. Naši stari so nam pravili, da kadar sape tako pihajo, da se vrtinci pojavljajo, da se škrateljčki igrajo in otroci smo plaho gledali, kedaj se bo v kakem takem vrtincu pojavil kak škrat. Prav tako, se v sedanji dobi poigravajo vrtinci s cenami za življenske potrebščine in s cenami za vse vrste blago. Greš v mesnico po meso, dva dni riso enake cene. Včeraj so bili v mesu zataknjeni lističi za razne steaks cene po $1.04, $1.11, $1.19 in celo $1.25 za funt steaka. Danes so jih že spremenili za nekaj centov višje. Vprašaš odkod razlika, prodajalec ima sto izgovorov, kako se je isti dan vse podražilo, itd. Ko nakupiš svoje potrebščine čutiš tisti povišek v žepu. Ne dolgo sem čul glede tega prav srdito zabavljati nekega Hrvata, ki se je zeksal, kako so ga v neki trgovini oščipali z visokimi cenami, pa je dejal: "To ti je vrag . . . kadarkoli idem v štor, me potem od vraga boli v žepu . . ." — Bogme je tako, jaz mu rad pritrdim.

Ko se pa zvečer vsedeš poleg radio doma in poslušaš razna oznanila in poročila, pa čuješ, kako se direktorji raznih vladnih uradov za kontrolo nad cenami trudijo, da bi ustalili nekake stalne cene raznemu blagu. Joj, koliko besed je bilo že radi tega izgovorjenih in zapisanih. Ampak rezultatov pa nobenih! Cene ravno tako lezejo gor, kakor so in nihče ne pride ne iz Washingtona, ne odkod drugod, pa da bi zaklical cenam: do tu in ne navzgor! Človek ne ve, kaj naj si misli o tem, ali se šalijo iz nas, ali kaj? Pripovedovati nam, da se bodo cene ustalile, drug dan moram pa plačati višje cene za meso in drugo, je nekaj, ki ne diši po pravi logiki.

Prav tako zopet beremo te dni po listih, da bodo nekateri predmeti v cenah zvišani za kak cent, drugi pa znižani. Razumem, da je težavno vsem predmetom in blagu, ki gre v tisoče in tisoče različnosti v par dneh nastaviti prave pravične cene, ki bi odgovarjale razmeram in zahtevam. Toda to se govori zdaj že nad tri mesece, začeli pa niso s strogim uvajanjem cen še niti pri knofih, ne šivankah, niti pri zobotrebcih, kaj še le pri čem drugem. Zgleda, da je to zelo težavna naloga, ki jo bo vlada težko izvajala, ako se ne bo zatekla k strogostim. Same besede ne bodo dosti zalegle, kakor ne zaležejo pri otrocih, ki klestijo sadež po vrtovih. Zaleže le palica, če udari, besede pa malo.

Naloga bo težavna in bo delala vladi preglavice. Zakaj? Čisto enostavno je to. Farmarji dandanes niso več farmarji, kakor so bili pred četrtstoletjem. Delavci niso več, kar so bili pred četrtstoletjem. Farmarji so povezani med seboj. Imajo velike ledenice, v katere spravljajo jajca, meso in druge stvari in z njimi lahko tako čakajo tedne in mesece. V mestu pa morajo jesti vsak dan in če ne pride s farm, ni kaj za v lonec dati. V enem tednu ali dveh, če farmarji zadrže svoje blago, lahko usilijo višje cene, če hočejo. Isto je z delavskimi unijami. Raznega materiala že zdaj manjka in če ne bi delali, bi ga bilo kmalu še manj. In čim manj je blaga, večja je zahteva po istem in večja prilika za zahtevanje višjih cen za isto. Pa jih prisili v demokratični deželi, da morajo farmarji pošiljati svoje pridelke v mesto, ali da morajo delavci na delo. Seveda kak Stalin in Tito bi zavihtela svoje palice, kakor jih vihtita, ampak to pa ni več demokracija. Tako bo imela tudi vlada več ko dovolj sitnosti z uvajanjem kontrole nad cenami, pa tudi mnogo glavobola.

In druge novice? Zadnje tedne je zasenčil vse novice po Ameriki in pri nas general MacArthur. Ko sem tega narodnega junaka opazoval na televiziji, sem si marsikaj mislil. Narod ga je sprejemal, kakor menda še nobenega drugega. Ako bi ta narodni junak zaklical: Ljudje za menoj! Bi šla velika večina za njim in bi lahko naredil in ustanovil, kar bi hotel. Ampak MacArthur je demokratičen in ne kak diktator. In baš v tem je velik.

MacArthur je razgibal ljudi, da so kar zamaknjeni vanj. Čul sem pridigo katoliškega duhovnika, ki je dejal v svoji pridigi o njem: Junaški MacArthur je velik mož. Javno mnenje je razgibal in razvnel, kakor že dolgo ne kdo drugi. Ob tem navdušenju premišljujem, kako bi bilo mogoče kakemu pridigarju razgibati tako navdušenje in zanimanje za našega voditelja krščanstva — Kristusa. In potem je govoril o Kristusu in rekel, ko bi mi kristjani v javnosti toliko govorili o našem nebeškem voditelju Kristusu, kakor govorimo o posvetnih voditeljih, bi meje krščanstva bile mnogo obsežnejše, kakor so. Dobro je povedal.

Kadar si mi Slovenci tu in tam malo skočimo v lase, pravimo navadno, da se je vragu žakelj raztrgal, v katerem je nosil nevoščljivost in opravljivost in druge slabe lastnosti, ko je baš potoval čez slovenske kraje. Tako se je vse to slabo blago blago zasejalo med naše ljudi in zato, da smo drug čez drugega, itd. Jaz pa pravim, da mi Slovenci nismo edini taki, so drugi narodi prav taki, če ne še slabši. Drugi dan po slavnostnem sprejemu MacArthurja v Chicagi sem bral v nekem dnevniku to le novico:

"Illinoiški državni senator Miller, republikanec iz Chicage, je z drugimi javnimi odličnjaki čakal MacArthura na Midway zrakoplovni postaji. Ko je general pristal, je med prvimi stopil k njemu illinoiški guverner Stevenson, mu stisnil desnico in ga pozdravil z lepimi besedami. Komaj je guverner spustil generalovo desnico, je že pristopil k njemu senator Miller in mu v uho zašepetal: "Nikar ne stavi kakega zaupanja v guvernerja Stevensona, ki te je pravkar pozdravil. On te je trgal v svoji izjavi zadnji teden." Miller je na to krenil v stran, toda MacArthur ga je poklical nazaj in ga vprašal po njegovem imenu. Ta mu pa odgovori: "Državni senator Peter Miller, republikanec, gospod general."

Pozneje so poročevalci in drugi vprašali Millerja, zakaj je to omenil?

Miller je pa odgovoril, da njegovo svarilo bazira na tem, kar je guverner izjavljal teden preje, ko je Truman odslovil generala MacArthurja. Miller je dejal, da guverner se je strinjal s Trumanom. Zato sem želel, da naj se general čuva in da naj bo previden, ker mnenja sem, da Stevensonova dobrodošlica ni bila iskrena, je dejal Miller.

Well, well, pa sem včasi mislil, da imamo samo mi Slovenci branjevke, zdaj pa vidim, da tudi Amerikanci niso brez njih.

Slovenska igra "Pri belem konjičku" je izpadla nadvse sijajno. Tako lepe igre že dolgo nismo videli v Jolietu. Kar prevzelo me je, ko sem poslušal izborne igralce, ki so v tako lepi čisti slovenščini govorili. O tisti Ljubljančan, ta ga je pokal, pa brez gajžle! Tudi drugi so lepo igrali, vsak je bil v svoji vdogi na svojem mestu. Kar zavidam Chikažane, da imajo zdaj tako izborne dramske moči. Ej, slovenska dramatika ni tako plehka, če jo izvajajo prave moči. Prav tako je lepa slovenska pesem, če jo pojo pravi pevci. Slovensko petje pri nas sicer še gojimo, z dramatiko pa nam gre bolj počasi. Stare moči so opešale, mladim se pa na ljubi ukvarjati, ker gre s slovenščino bolj trdo, a postavijo se pa, kadar nastopijo v angleških igrah. Zato smo se ta stari kar malo poživeli, ko smo videli te izborne igralce v igri "Pri Belem konjičku." Igralci zaslužijo čast in pohvalo. Le še pridite nas razveselit s kako slovensko igro.

Župana in mestne zastopnike (komisarje) smo izvolili v torek 17. aprila. Novi mestni svet z županom Janke, bo zaprisežen in ustoličen prvi ponedeljek v maju, kar bo 7. maja.

Naj zadostuje, pa še drugič kaj.

Tone s hriba.

Adrija se zahvaljuje

Cleveland, O. — Pevski zbor Adrija se želi zahvaliti vsem, ki so posetili njen spomladanski koncert v dvorani JAC v Euclidu.

V našem zboru je zbrana mladina, ki hoče ohraniti slovensko pesem in navade, kot se jih je učila od svojih očetov in mamic. Vedno se trudimo, da bi sestavili tak spored, ki bi ugajal obiskovalcem n a š i h prireditev. Upamo, da ste bili s koncertom zadovoljni, kot smo bili zadovoljni mi, da smo ga mogli predvajati.

Naša naslednja prireditev bo v nedeljo 21. oktobra in zelo veseli bomo, če bo udeležba velika, kot je bila zadnjič. Na ta način nam boste pokazali, da odobravate naše napore in dokazali, da ste podporniki slovenske kulture.

C. V.

Uspeha nam želi

Milwaukee, Wis. — Rad berem časopise, ki poročajo po resnici in pravici o razmerah in dogodkih v naši stari domovini. Med te liste spada prav gotovo Ameriška Domovina. Na tisoče pisem, ki prihajajo v Ameriko iz Jugoslavije, potrjuje ono, kar piše AD, med tem ko "napredni" slovenski listi hvalijo razmere v Titovini vsevprek.

Nedavno sem se razgovarjal z osebo, ki se je mudila nad dva meseca v stari domovini. Pripovedovala mi je, kako vesela je bila, ko je stopila na slovensko zemjo, kako ljubeznivo so jo doma sprejeli, kako je obiskala večino družin v fari in videla povsod silno stisko in revščino. Le onim, ki sede pri raznih vladnih, večjih ali manjših koritih, se godi dobro. Ljudje se z neznanci ne pogovarjajo radi o razmerah, ker se bore tajne policije, ki je povsod navzoča in ljudem vedno za petami. V nekem mestu je videla ženske, ki so pometale ceste. Oblečene so bile v raztrgane cunje. Na nogah niso imele čevljev, ampak so jih imele ovite s cunjami. V stari Jugoslaviji so to delo opravljali moški, pa so bili pri tem dobro obuti. Srečna sem bila, ko sem stopila na domačo zemljo, še bolj srečna pa sem bila, ko sem zagledala na povratku kip Svobode pred New Yorkom, je zakjučila omenjena oseba svoje pripovedovanje.

Je že tako res! Kdor misli, da je v Jugoslaviji res tako dobro, kot to trdijo nekateri, naj gre vsaj tja gledat, če se že ne mara kar za stalno preseliti v ta raj na zemlji.

Uredništvu AD želim veliko uspeha pri njegovem delu.

S prijateljskimi pozdravi

George W. Raly.

Tajni sestanek kominformistov na Dunaju

Dne 22. marca so na Dunaju tajno zborovali kominformisti iz Češkoslovaškega, Madžarskega, Albanije, Italije in Avstrije. Vabila na sestanek je razposlala avstrijska komunistična stranka. Iz Moskve je prišel na sestanek Vselovod Nikvodin. Avstrijski komunisti smatrajo, da so na sestanku razpravljali o krizi in čistkah v komunističnih s t r a n k a h držav, ki so bile z a s t o p a n e (Češkoslovaško — Clementis, Italija — Magnani in Cucchi, Albanija — Enver Hodža). Na sestanku so sklenili, da bodo iz avstrijske komunistične stranke izključili dr. Fischerja in dr. Altmana, ki se ne strinjata s politiko, ki jo diktira Moskva. V okviru politbiroja KPA je bil organiziran poseben komite za čistke.

Ureditev obmejnega prometa

Med deželno vlado in jugoslovanskim konzulatom v Celovcu se vodijo razgovori, kako bi se uredil obmejni promet med Avstrijo in Slovenijo. Ureditev prometa je tam bolj potrebna, ker stopi s 15. aprilom v Sloveniji v veljavo nova uredba za gibanje v obmejnem pasu.

Rep izdaja lisico.

NAŠA MICKA IMA TUD BESEDO

Joj, tako sem iz sebe, da sama ne vem, kje se me glava drži. Rada vam bi nekaj povedala, pa ne vem, kako bi začela, da bi se prav izšlo. Veste, v nedeljo bomo šli vodo gledat. Ježeštana, kaj takega pa še ne. Jaz sem jim rekla, kaj se vam meša da bomo hodili vodo gledat. Jaz se vsak dan dvakrat peljam mimo vode, ki jo je za precej škafov v jezeru, pa se niti ne ozrem ne tje. Pa da bi šla vodo nalašč gledat, pamet!

"Ampak Micka počakaj," me je pogovarjal Damjan Tomažin, s katerim sva včasih igre predstavljala v Knausovi dvorani, "saj to ni voda, ampak Voda."

"Damjan," sem mu rekla vsa v skrbeh, "k dohtarju bi šel da bi te preiskal, ki tako čudno govoriš. Pravijo, da so tisti ta novi dohtar strašno študirani, ki so iz Ljubljane prišli. Radi ti bodo pomagali, če ti ni kaj prav v glavi. Kar reci jim, kakor si meni, da voda ni voda, ampak voda, pa bodo prec poklicali ambulanco, da te odpeljejo."

"I, saj sem ti že rekel, da nikar ne štramaj tjevendan, dokler ti vsega ne povem. V narodnem domu bomo v nedeljo 13. maja igrali igro, ki se imenuje "Voda" in to te vabim, da prideš gledat. Saj veš, kako se znam jaz obračati na odru. Včasih si rekla, da čez Damjana ga ni. Kar je res, je pa res, pa ki me poznaš, da se nerad hvalim."

"Ja," sem dahnila in čakala, da bo še kaj povedal. Sram me je bilo, da sem ga tako zagalopirala, avša, avšasta.

"Pa Mary Marinko bo igrala, saj jo poznaš Domžalko, kaj ne. Ona je kot rojena za na oder. Potem pa tisti basist bo zraven, ki mu pravijo Janez Rigler, ki zna tako lepo peti tisto: Svet Izidor ovčice pasel, lepo je žvižgal, še lepše je pel. Pa Mrs. Varšek, ki se ji tako poda vsaka vloga na odru. Pa Fr. Kolarič bo, pa M. Pust in Hauptman. Sami najboljši ljudje, ti rečem, Micka.

"Pa o čem govori tista "Voda," bi jaz rada vedela, da bi še komu kaj poklepetala. Saj veste, da je treba tako stvar raznesti med ljudi.

"V neki vasi bi imeli radi vodovod. Ta pa košta in zmislili so se da je v Ameriki bogat vaščan, ki bi jim morda pomagal. Pa so mu pisali, naj bi pomagal za vodovod. In jim tudi je. Potem je prišel pa sam domov, da bi videl, kako gradijo vodovod za njegov denar. Pa ni nikomer povedal, da je on tisti. Kakor če bi vaš, Micka, dal Menišiji denar, da bi si vaščani napravili elektrarno pri Malnah in bi šel potem domov pogledat," pripomni Damjan.

"Naš že ne bo dajal denarja za elektrarne, ga nima toliko, da bi ga razmetaval," naglo pojezljam v skrbeh za naše groše.

"Saj nisem rekel, da bo, ampak sem samo primero povedal. Pa veš, v tisti igri "Vodovod" ne bo samo govor o vodi, ampak boš videla, kako bo neka mati prignala sina Tinčeta, da gre snubit Anko. Pa se je, vranč nemarni, skujal in je vzel raje Katrco. Zmene! Anko je pa nazadnje dobil tisti bogati Amerikanec, ki je dal denar za vodovod. Veš, Micka, tista Anka je županova hči in taki pa prav paše Amerikanec. Ata župan so bili strašno ponosni, ki so dobili bogatega Amerikanca za zeta. Micka, rečem ti, ne zamudi "Vode."

"Ja, kam bom pa našega dela, ki še doma kloči in ne sme še med ljudi? Pa še ki mu ne smem omeniti vode. Veš, dohtar mu je odrekel vsako pijačo, samo vode ne in našega če kar zlomit, če samo sliši o vodi. No, ga bom že kako pretentala, da bom prišla na igro. Le dobro se obračaj, Damjan, kakor si se včasih. Kaj ne, tudi jaz sem bila prav fletna na odru. Ali se še spomniš, Damjan, kako je bilo takrat, ko smo predstavljali neko igro, ime sem že pozabila, in smo napravili med igro grom in tresk. In ko je začelo treskati in grmeti, se je pa stara Špolarca trikrat prekrižala in na ves glas vzdihnila: O, predsladko ime, prizanesi nam!

"Ja, ja, spominjam se in lepo je bilo. Kako pa kaj vaša dva doma, Micka?"

"On je zdaj doma in ga učim, da mi kaj pristavi na peč, da vse name ne pride. Oni dan se je pripravil, da bo napravil gulaž. Domov sem ravno prav prišla, ko je on pri mizi sedel in klel, na peči pa meso črno pa meso črno kot oglje in po hiši je smrdelo, kot sama poštajna. Bom ob priliki povedala, kako je bilo. Nekaj dni se je ongavil z regratom, ki sta mu ga nanesla odvetnik John Mihelich in naročnik, stari Lavrič. Najraje bi ga jima nazaj nesel, ker go nista nič strebila. Dva dni in dve noči se je ongavil z regratom in je rekel, da zdaj drugega ne sanja kot o regratu. Pa tudi tisto, kako so mu pri Kosičevih prešut ponujali, nisem še zgotovila. Saj pravim, za vse sem sama pri hiši. To je še dobro, ker vedno vem, kje je on, ki je vedno doma. Torej Damjan, na svidenje v nedeljo. Jaz bom sedela bolj na levi strani, če boš kaj zijal po dvorani, da me boš videl.

"SLOVENIJA" IZHAJA DVAKRAT NA MESEC KOT PRILOGA AMERIŠKE DOMOVINE

Številka 9

Leto II.

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KATOLIŠKE SKUPNOSTI

DOPISI ZA "SLOVENIJO" NAJ SE POŠILJAJO NA NASLOV:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

Ob 10-letnici ustanovitve "Slovenske legije"

Nenadna zasedba celotnega slovenskega ozemlja po treh okupatorjih v aprilu 1941 je tako ves narod, kot njegove predstavnike postavila pred vprašanje: Kakšno stališče zavzeti v času sovražne okupacije in kaj svetovati narodu mimo okupatorja v svrho pravilnega in narodu koristnega zadržanja. Da ne sodelovati z okupatorjem in ga ne podpirati v borbi proti zapadnim zaveznikom je bilo vsem jasno, prirodno in samo po sebi razumljivo.

Kaj pa z odporom?

Zasedba Francije in Češko-Slovaške je dovolj jasno pokazala, da zavezniki: Francozi, Angleži in Amerikanci nikogar ne silijo k sovražnim akcijam proti nacistom, dokler to ne bi bilo vskladeno z zavezniškimi načrti. Še več! Čehom in Francozom je bilo celo izrecno naročeno, naj se vzdržijo slehernih akcij, škodljivih narodni skupnosti in imetju, in naj čakajo, da bodo na dano zavezniško povelje kot sveže ohranjeni borci posegli v odločilne boje pri osvobajanju domovine. Po istem pravilu smo se hoteli ravnati tudi Slovenci v vsej ogromni večini pametno in trezno mislečega prebivalstva: Izvesti organiziranje tajnih oddelkov, ki naj čakajo vse do onega dne, ko bo zav. poveljstvu nastop slovenskih borcev potreben. V ta namen je bila ustanovljena 29. aprila 1941 **"Slovenska legija."** Izredno močan odmev je našla v narodu in je kmalu tajno povezala tisoče slovenskih fantov in mož. Prvotni cilj te organizacije je bil: pripraviti se, organizirati in ohraniti do odločilnega trenutka, ves čas pa preko tajnega vodstva zastopnikov večinskih strank biti v zvezah z našimi narodnimi predstavniki v inozemstvu. Enake cilje je zasledovala **"Sokolska legija."** Oni Slovenci, ki niso pripadali nobenemu izmed obeh slovenskih tradicionalnih taborov javnega življenja in delovanja, odklanjali pa tudi komunistično OF, so se povezali v **Narodni legiji.** Vse tri legije so tesno sodelovale in končno izbrale skupno in enotno vojaško vodstvo.

Tej zamisli političnega zadržanja vsega naroda napram okupatorju so se z orožjem v roki uprli komunisti, katerih načrt — izvedba revolucije — je zahteval že v septembru 1941. objavo od IO OF podpisanega sklepa, po katerem je justificirati vsakogar, ki bi se osvobojevanja slov. naroda lotil izven omrežja OF in KPS. A strogim navodilom Moskve je bilo treba slediti: KPS se je zato uprla londonski vladi, uprla slov. predstavnikom v njej, uprla "Slovenski zavezi," uprla zdravemu mišljenju ogromne večine slovenskega naroda ter pognala svoje prve borce v navidezni boj proti okupatorju, resnično pa začela z likvidacijami Slovencev in revolucijo. S svojim septemberskim sklepom je IO OF in KPS preko njega šla v odkrit boj proti narodnim koristim in v službo interesov Kominterne. Zato je bila dolžnost Slovencev, da so morali iz skritega pripravljalnega dela za končni osvobodilni boj, napadeni od komunistov, poseči v samoobrambno borbo. Temu stanju so se morale prilagoditi tudi Slovenska, Sokolska in Narodna legija.

Izraba sovražne okupacije je tako slovenski narod zaradi komunistov veljala na desettisoče življenj, veljala milijonsko škodo na narodnem imetju, veljala končno tudi ugled v širnem svetu; izvedba revolucije in prihod komunistov na oblast pa je slovenstvo, utrjeno v krščanstvu in zahodni civilizaciji, odtrgala od zahoda in ga vklenila v obroč komunističnega azijatskega gospodstva.

Komunistični oblastniki naše domovine so se navezali na življenje in smrt na mogotce v Kremlju. V takih razmerah so zahodne sile odklanjale jugoslovanske zahteve po pravičnih mejah na severu in severozahodu. Tako smo Slovenci po zaslugi OF in KPS zamudili najugodnejšo priliko, ki smo jo v zadnjih tisoč letih imeli, da združimo vse slovensko narodno ozemlje v mejah svoje narodne države; Trst in Gorica, ki sta nam bila že obljubljena (Primerjaj: Robert J. Kerner. Yugoslavia, Los Angeles 1949.) ter slovenski del Koroške so ostali odrezani od ostale Slovenije. To je poleg umorov desettisočev nedolžnih poleg požigov in ropov, največji greh, ki ga je zakrivila KPS nad slovenskim narodom.

Danes pa slovenski narod preživlja novo tragedijo: Vse nade je stavil na zapad; veroval je, da bo ta zapad, ki mu je komunistično diktaturo vsilil, spoznal usodno zmoto in rešil narod suženjstva.

Pa je v merjenju sil pred novim svetovnim spopadom zopet naš narod postavljen pred preizkušnjo. Komunizem ga tlači in uničuje. Zapadni svet pa si je zamašil ušesa, da ne čuje krikov bolečin tega naroda. **Tlačitelj in krvnik našega naroda — komunist — naj bi zapadnem svetu pomagal v borbi proti — komuniznu.**

Za nas, ki smo komunizem doživeli in nas ne more premotiti nobena propaganda je to najmanj — nerazumljivo.

Pred desetimi leti smo prvi dan okupacije verovali, da bo dan svobode prišel. Prišel je po končani vojni za mnoge, za nas ne. Kljub temu še danes verujemo z nezmanjšano vero, da bo dan svobode končno le prišel. Prosimo samo Boga, da bi vzdržali v tem upanju in veri tudi naši bratje in sestre v domovini, ki morajo prestajati vedno težje preizkušnje in vedno hujša razočaranja.

("Svob. Slovenija.")

J. B.

Kmetijska delovna zadruga

Kmetijsko delovno zadrugo dobro poznamo iz časopisov in knjig, ki so nam na razpolago.

V teh se poje kmetijskim delovnim zadrugam samo hvala, ker vse te so komunistični časopisi in knjige. Dobili smo pa sedaj tudi poročila od ljudi, ki v zadrugi živijo in ki so na svoji koži skusili, kakšna je znana pravljica komunistov o "prostovoljnem vstopanju" kmetov v zadrugo. Zato bomo sedaj navedli odstavke iz teh pisem, da se vidi stvarnost in se pokaže še na tem vzgledu, kako komunisti za javnost nimajo drugega kot laž in le laž. Zaradi krajšega izražanja jo bomo imenovali kolhoz, ker je čisto po sovjetskem vzorcu urejena.

Vstop

III. plenum Centralnega komiteja komunistične partije Jugoslavije poleg ostalih sklepov o pospešitvi tempa socializacije kmetijstva tudi :sklenil "Nadaljevati z ustanavljanjem kmečkih obdelovalnih zadrug, zlasti v žitorodnih krajih, pri tem pa se strogo držati načela prostovoljnosti . . "To je za nepoučene, ki verujejo, da komunisti za javnost dajejo resnico in nič drugega kot resnico, za take; ki so zvesto verjeli komunistični ustavi. Trdili so, da je nemogoče, da bi v tako slovesni listini kot je ustava, mogle biti laži.

Kako pa je s to s"strogo prostovoljnostjo" v praksi? Pismo pravi: "Naj Ti razložim, kako je bilo. Saj itak veš, da je to moralo priti in tudi kakšnim potom. Vendar Te bo zanimalo, kako je bilo v mojem slučaju. Za lansko leto smo plačali davka 145 tisoč din. In sedaj pomladi smo dobili naknadno za lansko leto še 220 tisoč. Za letos so pa rekli, bo treba plačati 100 tisoč akontacije za letošnji davek. Vse to bi morali takoj plačati. Ker pa nismo, so nam zarubili vso živino, stroje, voze, celo šivalni stroj. In v roku štirih dni bi bilo treba plačati, da preprečimo prodajo zarubljenih stvari. Tako smo nekaj časa ugibali, ali bi vzeli na posodo, ali bi za toliko prodali ali bi vstopili v zadrugo ali naj nazadnje pustimo, da nam vse skup zlečejo z doma.

Za noben način se nismo mogli odločiti. Vmes so še hodili vsak dan **ljudje** k nam, ki so nas nagavarjali za zadrugo in nam grozili z naknadnimi še večjimi davki. Sosedje so nas pa z vso vnemo odvračali od zadruge, ker so vedeli, da bodo potem morali tudi drugi stopiti v zadrugo. Naša hiša kot najmočnejša v vasi je bila nekako odločilna; če se bo morala ta ukloniti, potem se bodo morale tudi druge. Komunisti so hoteli, da pri nas vstopimo prvi. Vedeli so, da bo potem pri drugih lahko šlo., da bodo potem lažje izvajali svoje načrte. Nadalje so nam naprtili 30,000 din kazni, ker nismo oddali predpisane količine lesa. In še drugih 30,000 din, ker nismo oddali mleka od deset krav, kolikor bi jih bilo moralo rediti naše posestvo pri pravilnem gospodarstvu, kot so izračunali. Vse to se je izvajalo v zelo grobem tonu, da so nam jasno pokazali popolno odvisnost. Tako sem se moral zavezati za člana kmetijske obdelovalne zadruge, v kateri je sedaj v naši vasi že večina kmetov. Sin sedaj največ dela s kosilnico in drugimi stroji, ker smo morali vse stroje oddati zadrugi enako kot vozove, orodje, živino, itd.

Starejši hčerki hodita z drugimi ženskami na delo. Jaz z nedoraslimi pa obdelujem ostanek zemljišča, ki so nam ga pustili: sadni vrt ob hiši in pol hektara zelnika. Hlev seveda je tudi postal zadružen, in so v njem same krave. Pri drugem kmetu so sami prašiči. Konje bodo zopet dali skupaj v hlevu tretjega kmeta." — Pojasnil k temu pismu ni treba. Je dosti jasno povedano. Tisto, kar se kmetu, ko vstopi v zadrugo, pusti, je ohišnica, da more na njej pridelovati zelenjavo za svojo družino, in krmo za kravo, kokoši in svinjo, ki jih tudi sme imeti za svojo družino.

Naj še dodamo odstavek o uspehih komunistov pri "prostovoljnem vstopanju" v kolhoz: "Naša vas je sedaj včlanjena v zadrugo vsa razen treh kmetov. Drugod pa jih je manj v zadrugi. To je odvisno od tega, kakšen političen pritisk je bil kje izvršen. V zadrugo spadajo namreč še tri sosednje vasi, ki so tvorile faro. Tam je včlanjenih manj kmetov."

Kako plačujejo delo?

Pravila za kolhoz označijo namen delovne zadruge takole: "Delovni kmetje se prostovoljno združijo v kmetijsko obdelovalno zadrugo zato, da bi s skupnimi proizvajalnimi sredstvi in s skupnim delom ustanovili zadružno gospodarstvo z napredno organizacijo, plansko proizvodnjo in visoko produktivnostjo dela, uporabljajoč sodobno znanost in tehniko, da bi na ta način povečali dohodke, se ubranili izkoriščevalskih elementov na vasi ter sodelovali pri socialistični graditvi države in s tem ustvarili boljše in kulturnejše življenje."

Pustimo v stran vse bobneče besede o naprednosti, znanosti in tehniki. Poglejmo le, kako ustvarjajo "boljše in kulturnejše "življenje". Pismo takole pove: "Osnova plače za zadružnika je delovni dan, čigar vrednost se določi šele ob koncu leta na podlagi zaslužka zadruge in števila storjenih dni zadružnika. Za lansko leto je bila vrednost delovnega dne 80 din. Mesečna plača nameščenca je bila 3000-5000 din. Meter kamgarna pa stane 6000 din, če ga dobiš, kilogram masti 500 din. Da o artiklih široke potrošnje in galanteriji ne govorimo." Tu je pismo preveč zgostilo vse: zaslužek in cene.

Razdelimo to, kar je močno z žeto povedano. Zadružni delavec je torej zaslužil samo po 80 din dnevno, ko so na koncu leta napravili obračun, koliko, je zadruga dobila od države za svoje pridelke. To pomeni, da zadružnik mesečno zasluži 2000 din, če računamo 25 delovnih dni, tedensko pa 480 din (to je šest delovnih dni). Njegova tedenska plača je nekoliko manj kot stane 1 kg. masti. Za en meter kamgrana (blago za moške obleke) bi moral delati ravno tri mesece. Če hoče kupiti kamgarna za celo obleko t. j. 3,20 metra, ga stane 19.200 — din. Ker mora k temu še kupiti podlogo in pritikline in plačati delo krojaču, je pravilno, da stane moška obleka 24.000 do 25.000 din. Torej bi moral kolhozni delavec delati za eno moško obleko ravno celo leto in ne bi smel nič jesti, nič piti, sploh nič potrošiti zase. Nameščenci ali uradniki v zadrugi so plačani bolje, ker zaslužijo povprečno dvakrat toliko kot navadni kolhoznik: zaslužijo pač 3000-5000 din, ker so ali komunisti ali pa vsaj kandidati, so torej "zgrajeni". Seveda komunisti imajo pa še vedno svoje posebne vire dohodkov, kot so to lani uradno izdali, ko so navidezno privilegije članov komunistične stranke z zakonom ukinili, verjetno pod pritiskom Amerike, da so dosegli —— pomoč.

Če so torej dohodki zadružnika tako nizki, če nad njim vlada komunist, ki je bil najslabši gospodar v vasi ali celo dedomržnež, ali je potem čudno„ če se kmetje upirajo "socializaciji"? Če so dohodki zadružnika tako sramotno nizko odmerjeni, kako smešno je potem, da govorijo v pravilih o tem, da je cilj zadruge, da ustvari "boljše in kulturnejše življenje". Torej zopet en dokaz, da imajo komunisti za varanje javnosti vedno dosti lepih besed na razpolago, vedno dosti laži, da pa je stvarnost strašno klaverna in za "rajo" v zadrugi naravnost neznosna. Saj je to vendar najgrše izkoriščanje delavca, če njegov **letni zaslužek ne predstavlja v celoti nič več kot vrednost ene moške obleke, ali 50 kilogramov masti.**

Le upanje jih drži.

Naj za zaključek navedemo še en stavek iz pisma: "Tako je prišlo sedaj tisto, česar se Ti mogoče še nisi tako hitro nadejal. Toda z božjo pomočjo in z vzajemno tolažbo bomo tudi te čase prebili". Le upanje jim ostane, da tisti, ki so Jugoslavijo izročili komunizmu, uvidijo svojo velike zmoto in vse storijo, da jo popravijo. Močen mora biti narod v upanju v svojih najbolj črnih dneh komunističnega suženjstva; v tem upanju ga najbolj krepi vera, v kateri ima zatočišče.

Ameriško posojilo Jugoslaviji ali žid Castiglioni toži Tita

Pred kratkim je sodišče v Milanu zavrnilo predlog na izvršbo z začasno odredbo radi zneska 600.000 dolarjev proti FLR Jugoslaviji v roke predsednika vlade maršala Tita. Ta odločba sodišča temelji na določilu italijanskega zakona, ki ne dovoljuje začasne odredbe proti osebi, ki živi zunaj meja italijanske države.

Razkošno vilo jugoslavanskega poslaništva v Rimu, na cesti Monte Parioli (ki jo je Jugoslavija kupila za 54 milijonov Lir, a za obdavčenje prijavila le vrednost 18 milijonov Lir) smatra italjanski zakonik za "tuje ozemlje". Advokat Klitsche je v imenu svojega klijenta, finančnega magnata Castiglioni-ja, proti tej odločbi sodišča protestiral, zatrjujoč, da se more izvršilni nalog proti tuji državi, veljavno vročiti v Italiji osebi opolnomočenega ministra zadevne države. Milansko sodišče pa teh razlogov ni upoštevalo, dasi ni niti najmanj postavilo v dvom utemeljenost zahtev, ki jih ima Castiglioni proti Titu. Te zahteve so podprte s petdesetimi dokumenti. Sedaj Castigloniju in njegovemu advokatu Klitscheju ni preostalo drugega, kot da je naperil proti Titu običajno pravdo, ki bo pa malo dalj trajala. Škandal pa bo razmeroma večji.

Kamil Castiglioni, sin bogatega tržaškega rabina, ima v Milanu majhen urad s kakšnimi tridesetimi ljudmi. Ni predsednik banke, a vendar ima ta denarni mogotec svoje zastopnike širom sveta. Po drugi svetovni vojno je izgubil večji del svojega premoženja, takrat ko so njegovo imetje podržavile komunistične vlade srednje-evropskih in balkanskih držav. Danes šteje ta mož kakih 70 let, in je najboljši svetovalec vsem bankam in industrijskim podjetjem, ki imajo kakršnekoli poslovne zveze z državami za železno zaveso.

Zato ni čudno, da se je Tito že leta 1947 obrnil nanj, naj bi mu posredoval pomoč zapadnih držav predvsem Amerike. To Titovo prošnjo je Castiglioni odklonil iz dveh razlogov: 1) Kot italijanskemu Tržačanu se mu je videlo neprimerno postati zastopnik komunistične države pri zapadnih vladah; in 2.) Bal se je, da da bi ga Tito prevaral.

Kljub temu je pozneje Castiglioni svetoval Titu, naj se odpove zvezi z Rusijo, končno naj se odpove Trstu in izjavi za zapadne velesile. Pod temi pogoji, tako je Castiglioni obljubil Titu, bi bil pripravljen posredovati okonomsko pomoč Zapada Jugoslaviji.

Še predno je bila javno pretrgana vez, ki je družila Jugoslavijo kot komunistično državo z Rusijo, je Tito prosil Castiglionija, naj poskrbi Jugoslaviji tako krvavo potrebnega petroleja. Castiglioni se je odločil, da bo tvegal in je zato obljubil Titu, da bo preskrbel Jugoslaviji 100,000 ton petrolejskih proizvodov, takoj ko bo ta prekinila zveze z Kominformo. Obljubljeni petrolej je Tito po prelomu z Kominformo tudi res prejel.

Tito pa je kmalu uvidel, da si s samim petrolejem Jugoslavija ne bo dosti pomagala. Sklical je zato svet federalne planske komisije, ki se je končno odločil, da bo še enkrat prosil pomoči pri Castiglioni-ju. V ta namen se je 18. maja 1949 Castiglioni sestal s Titom v Beogradu. Tito je Castiglioni-ju obrazložil težko gospodarsko stanje Jugoslavije in poleg tega izjavil, da je pripravljen tudi na kakšno "ideološko žrtvico", če mu bo Zapad finančno pomagal. Castiglioni mu ni dal takoj končnega odgovora. Šele kasneje, 27. maja, mu je iz Milana sporočil svoje pogoje. 21. junija je jugoslanski zvezni minister za trgovino sporočil Castiglioni-ju, da Jugoslavija njegove pogoje sprejme. Jugoslavija je istočasno pooblastila Castiglionija, da ji najame posojilo do 200 milijonov dolarjev, Castiglinoniju pa obljubila 1 in ½% provizije na dobljeno posojilo in povrnitev stroškov, ki jih bo imel s pogajanji.

Naslednji mesec, 8. avgusta, je Castiglioni dospel v Združene države, kjer je imel razgovore z gospodarstveniki in politiki. Uspeh njegovih razgovorov je bil sledeč: Amerika bo dala Jugoslaviji 40 milijonov dolarjev posojila, 20 milijonov takoj, 20 pa po jan. 1950, Amerikancci od Tita niso zahtevali kakšnih "ideoloških žrtev" marveč le, odpoklic Kosanoviča, zastopnika Jugoslavije pri ZN. ker je hotel preprečiti Castiglionovo posredovanje.

16. septembra 1949 je Castiglinoni prišel v Beograd, da bi dvignil obljubljeno mu provijo ($600,000), in da bi mu Jugoslavija povrnila stroške v znesku $120.000. Ko sta Tito in Kidrič za račun izvedela, sta nenadoma izginila. Castiglionija je zato sprejel v Beogradu neki uradnik trgovinskega ministrstva (Crnjobrnja). Po dolgih prerekanjih je bilo povračilo za stroške znižano na 70.000 dolarjev. Trideset tisoč jih je Castiglioni takoj prejel, za nadalnjih 40 pa se je Jugoslavija obvezala, da mu jih plača v materijalu. Čez mesec dni je Jugoslavija v Trstu izročila Castiglioniju nekaj konoplje, a je bila tako slaba, da jo je Castiglioni mogel prodati le za 21.-000 dolarjev.

Izplačilo provizije pa mu je bilo obljubljeno za takrat, ko bo Jugoslavija prejela drugi del posojila. Ko pa je Eximbank izplačala še drugi del posojila Jugoslaviji, Jugoslavija pa Castiglioniju ni izpačala dogovorjene provizije, je tržaški žid izgubil potrpljenje in celo stvar pritiral pred milnasko sodišče.

Gotovo je poglavitni namem Castiglionove tožbe iztirjati od Tita obljubljenih $600.000. Ima pa Castiglioni prav gotov še drug, postranski namen: s škandalom, ki ga bo povzročila ta tožba, misli preprečiti nadaljno pomoč Amerike Titovi Jugoslaviji. V zvezi s tem, je Castiglioni s svojim negativnim mnenjem že uspel pri nekem amerikanskem trustu, ki je bil še pripravljen dati kot posojilo Jugoslaviji vrednost stotih milijonov dolarjev v blagu.

Castiglionijev primer dokazuje, koliko velja dogovor, sklenjen s komunističnimi vladami.

Morda ne bo treba dolgo čakati, ko bo tudi Ameriki nerodno, da je s svojimi dolarji podprla diktatorja, ki ima na vesti stotisoče jugoslavanskih življenj. Naš kmet pravi: "Za vsako r . . je Bog šibo odrezal". Castiglioni, kateremu niso bili morda povrnjeni niti stroški, ki jih je imel s posredovanjem za posojilo, to šibo prav gotovo že čuti . . .

Roma

Naš komunistični zaveznik

"Nekaj čudnega je za komunistično državo, da so mi dovolili, da grem, kamor hočem, in da delam, kar hočem, ne da bi se za to zanimala policija. Z razliko od ostalih komunističnih prestolnic, ki sem jih videl od Moskve do Budapešte, od Sofije do Varšave, je Beograd mogoče malo bolj zanemarjen in umazan. Beograd ima vse zunanje izglede vzhodno-evropskega komunizma — smrad od nepranja, umazanija, stenice, slabo oblečene ženske, strašno visoke cene, prazna izložbena okna, na vsakem oglu policija in vojaki, ogromni propagandni napisi na vsakem javnem poslopju. V kmečki okolici vidiš neverjetno revne kmete, ki so jih nagnali v nemehanizirane kolektivne farme, revna provincialna mesta in neverjetno razkošne uradne avtomobile, ki se prebijajo skozi volovske zaprege in utrujene pešče. Dolge vrste političnih zapornikov, ki korakajo vsako jutro na delo, nam potrjujejo policijski značaj našega novega zaveznika. Kakor vsaka diktatura ima tudi jugoslovanski režim obilo nasprotnikov. Problem je edino, kako jih najti. Od leta 1945 je bilo za tujca in Jugoslovana nevarno kritizirati Titovo vlado. Vsakokrat je moglo imeti neugodne posledice za obe strani, ako je tujec govoril z opozicionalnim Jugoslovanom. Sedaj je drugače. Sedel sem v kavarni v ulici maršala Tita, pil težko turško kavo in poslušal uradnika predvojne jugoslavanske vlade, ki je preklinjal Tita in komunizem." Pred enim letom si ne bi upal tega", mi je rekel, "vse svoje zveze z zapadom sem moral pretrgati. Vedno me je obiskala policija, kadarkoli sem bil kje s kom. Sedaj je drugače. Ves čas porabijo, da lovijo kominformiste. Seveda me še nihče ne ceni, toda počutim se varnejšega, kakor sem se prej. Nobenih neprilik nimam, če govorim z Amerikancem . . ."

Ko sem sedel v najboljšem hotelu v Skoplju in čakal na svoja dva tovariša iz poslaništva, se je naenkrat pojavil pred menoj človek in me vprašal"? Ali ste vi tisti Amerikanec, ki govori rusko?" Ko sem mu odgovoril, da sem jaz tisti, je pogledal po prazni veži in mi zaupljivo rekel: "Pojdi z menoj" Šla sva ven, na cesto. Zunaj je bilo temno in viharno. Razen majhnega volička ni bilo na ulici nikogar. To me je malo vznemirilo, ker nisem imel s seboj drugega kot palico. Šel sem za njim. Čim sva bila na ulici, je mož zagrabil mojo roko in hripavo šepetal: "Jaz sem . . moje partizansko ime je . . Hotel sem vam samo povedati, da smo vsi partizani veseli, da je Jugoslavija sedaj prijateljica Amerike. Politika je sedaj na eni, sedaj na drugi strani, n.pr. takole" — pri tem je obrnil dlan na ven in na noter—" toda vse to je samo politika. Partizani smo bili vedno prijatelji Združenih držav."

Predno sem se zavedel, je moj skrivnosti prijatelj izginil v temi. Nikoli več nisem o njem slišal ali ga videl.

Partizani — Titovi pristaši v borbi proti nacizmo — so bili med ljudskimi množicami glavni podporniki jugoslovanskega komunističnega režima. Ni treba živeti dolgo v Jugoslaviji, da odkrijete, da si večina jugoslovanskih komunistov predstavlja stvari še lažje in enostavnejše kakor moj močni makedonski partizan. Ko poskušajo, da bi istočasno ostali komunisti, nasprotovali Sovjetski zvezi in sodelovali z zapadom, trpijo ti komunisti na nekaki politični shizofreniji. Take razdvojne osebe lahko najdeš povsod. To sem ugotovil takoj, ko sem prišel preko meje."

Dopisnik pripoveduje, kako se je oddelek, v katerem je sedel, napolnil z Jugoslovani, inženirji, študenti. Ing. Popović je omenil, da je možna vojna, ker hoče Rusija napraviti zmedo v Jugoslaviji, kakor jo je v Koreji. Inženir upa, da bodo Združeni narodi intervenirali. Nato dopisnik nadaljuje:

"To je vse res", je rekel diplomirani pravnik iz Zagreba Milanič, "toda ali ni tudi res, da je končno vojna potrebna tudi za Združene države,da preprečijo ekonomsko krizo? Ali morete trditi, da si amerikanski kapitalisti ne želijo vojne? Ali ne priznate, da je pravi cilj Marshallovega načrta, da se obogatijo ameriški kapitalisti?" Zanimivo je, da je zgledalo, da so bili vsi Jugoslovani v mojem oddelku istega mnenja kot Popović in Milanić."

V vagonu se je razvila dolga debata. Utise iz te debate je dopisnik takole sumiral:

"Uradno in verjetno tudi splošno mnenje med jugoslovanskimi komunističnimi krogi je tako, da še ni doseglo resnično protisovjetskega stališča. Ideja, da bi se Sovjetska zveza mogla motiti, le z muko prodira. Zlasti velja to za one, ki so v početku podpirali resolucijo Kominforma . . Diplomirani filozof Milan Stojković mi je rekel:" Jaz enostavno nisem mogel verjeti, da bi se mogla Sovjetska zveza motiti. Vzgojili so me v ljubezni do Sovjetske zveze. Čeprav nisem verjel vsem obtožbam proti moji domovini, sem verjel, da bodo neke držale, ako je to trdila Sovjetska zveza."

Milan Stojković je pripadal skupini mladih komunistov, članov tajne organizacije, ki so imeli za cilj, da pospešujejo sprejem kominformovske resolucije. Ko je bila organizacija odkrita, so jih paslali v delovno taborišče, kjer so čez dan delali na cestah, ponoči pa so jih "intenzivno politično vzgajali". Vsi so bili izključeni iz komunistične partije — kar je končno nabolj resna zadeva. Ko je njegova 8 mesečna kazen potekla, je Stojkovič spoznal, da se je Sovjetska zveza motila. Pustili so ga na svobodo.

"Oni vedo, da sem temeljito študiral marksizem in da nisem prišel do svojega zaključka, samo da bi prišel iz zapora, ampak na podlagi dolgega in resnega razmišljanja . . Poleg tenega smo jaz in moji tovariši skrbno nadzirani. Z naše strani ni nobene nevarnosti."

—o—

Podatki o kmetijstvu v Sloveniji

"Ljudska pravica", glasilo, KPS, objavlja sledeče podatke, ki jih je zbrala Anketna komisija za priskavo načina odkupovanja v Slaveniji:

"Kmetijska proizvodnja v Sloveniji more dati največ za 3 mesece živeža za prehrano prebivalstva. Živež za ¾ leta se mora uvažati iz drugih republik.

Od skupne površine zemlje 1,990,442 ha je komaj 560.958 ha ali 28.08% obdelovalne. Od prebivalstva je 784.832 ali 56.5% socialističnega in 604.251 ali 43.5% kmečkega področja. Na 100 ha obdelovalne zemlje pride 249 prebivalcev, od tega 108 kmečkih ljudi, to je takih, ki žive samo od kmetijstva.

Nekmečkih, malih in srednjih kmečkih gospodarstev do 8 ha je 142.749 ali 56.5%. Ta gospodarstva imajo skupaj 195.146 ha ali 35% obdelovalne zemlje. Kmečkih gospodarstev, ki imajo nad 8 ha, je 49.392 ali 25.32%. Imajo 365.812 ha ali 65% obdelovalne zemlje.

Po odkupnem načrtu bi morali l.1949 odkupiti 95.530 prašičev, odkupili pa so jih le 66.422, ker je "veliko prašičev poginilo". Pogini so šli na račun zajamčene preskrbe. Za leto 1950 je bilo registriranih 47.315 poginov prašičev. Ta škoda je nastala deloma radi slabega cepiva, deloma radi slabe živinoreje.

V ljutomerskem, kranjskem in ptujskem okraju ter v mariborski in celjski okolici so pristopili v zadruge predvsem večji kmetje, ki sami niso mogli več izpolnjevati svojih obveznosti do države.

V ljutomerskem okraju pride na 100 ha obdelovalne zemlje 176, v ptujskem 159, v mariborski okolici 182, v celjski okolici in v kranjskem okraju pa 254 ljudi.

Velika večina kmetov je izpolnjevala svoje obveznosti do države, v nekaterih primerih manjši kmetje celo v svojo škodo. Precej bogatih kmetov pa vsa leta po osvoboditvi ni izpolnjevalo nobenih obveznosti do skupnosti."

Te podatke je dopolnil v svojem govoru v proračunski debati dne 12. jan. še Miha Marinko." Ljudska pravica" od 13. jan. ki objavlja Marinkov govor, piše:

"Na premnogih posestvih nimamo niti takega donosa, kakor so ga dajala pred vojno. Tudi marsikatere delovne zadruge ne dajo tistega pridelka, ki ga je ista zemlja dajala prej."

Nekaj podatkov o jugoslovanskih kolhozih

Mesečnik "Socialistička poljoprivreda", Beograd, feb. 1951, objavlja na prvem mestu članek "Pet godina seljačkih radnih zadruga". Iz tega članka povzemamo sledeče uradne podatke o naraščanju kmetijskih zadrug ali kolhozov:

Število zadrug:				
31.12.45	46	47	48	30.VI.50
31	454	779	6626	6971
Št. kmečkih posestev:				
25062	40590	340739		415398
Zemlja v ha:				
121518	210986	1839978		2157786

Po zadnjih statističnih podatkih pa je v Jugoslaviji 6980 kmetijskih zadrug s 429.000 bivših kmetijskih gospodarstev. Za kateri čas veljajo te najnovejše številke, članek ne navaja.

Največja zadruga ima 6800 ha. Povprečno pa imajo zadruge v Vojvodini po 960 ha, v Slavoniji po 450 ha zemlje. Od zadrug v NR Makedoniji ima zadruga "Edvard Kardelj" največ, to je 18,000 ovac. Zadruge imajo 3200 traktorjev.

Doslej so dobile zadruge od države 5.5 milijard kreditov, same pa so investirale 4,9 milijard svojih sredstev.

Članek pravi, da je prišla iniciativa za osnovanje zadrug od kmetov samih. Pojavila se je "pri ljudeh brez zemlje, pri agrarnih interesentih, siromašnih kmetih in kolonistih". Zanimivo je, da so se prve zadruge pojavile in da so se tudi najprej v večjem številu organizirale v Vojvodini in Slavoniji, to je na posestvih pobitih ali izgnanih Švabov. Ta posestva je država socilizirala in jih razdelila med koloniste, ki so takoj osnovali zadruge. To dokazuje, da so dali "iniciativo za osnovanje zadrug" državni organi. Pravila za te zadruge je pa nalogu CKKPJ izdelal Moša Pijade.

Naloge državnih in partijskih organov z ozirom na kmetijske zadruge v bodoče so:

1) Intenzivnejše politične - agitacijsko delo za nove zadruge,

2) Ekonomska krepitev obstoječih zadrug.

3) Razširjenje njihove delavnosti.

Članker pravi, da je petletna praksa pokazala, da je delovna sila v zadrugah premalo izrabljena. Leta 1949 so opravili zadružniki komaj povprečno 104 delovne dni. Zato je treba misliti, kako bi se delovna sila v zadrugah mogla polno izkoristiti, n.pr. z domačo obrtjo ali z delom v gozdih v zimskem času.

Zaključki članka dokazujejo, da bo jugoslavnski režim s "socializacijo vasi" nadaljeval.

—o—

— Najlepše snežinke nastajajo pri sorazmerno visoki temperaturi in ne tedaj, ko je posebno mraz.

Nova slovenska revija 'Vrednote'

Slovenski emigranti smo razkropljeni po vseh celinah naše zemlje, prilagajati se moramo načinu življenja posameznih dežel, kjer smo našli svoj dom, toda pri vsem tem ne smemo pozabiti, da imamo velike dolžnosti do domovine. Vse naše znanstveno, umetniško in kulturno življenje v domovini je pod nadzorstvom totalitarne stranke, ki ne dopušča nobene svobodne misli in svobodne besede. Vsa vzgoja mladine poteka po načelih marksistično leninistične filozofije, ki je postala uradna filozofija totalitarne države. Zato imamo Slovenci v svobodnem svetu velike dolžnosti, na katere ne moremo in ne smemo pozabiti, ker bo od našega dela v svobodnem svetu nekoč odvisno, kakšne bodo smernice znanstvenega in umetniškega dela doma v bodočnosti. Prav te smernice so vodile do ustanovitve nove slovenske kulturne revije, ki naj zajame vse slovenske izobražence v svobodnem svetu. Revija ima naslov **"Vrednote"** in jo izdaja **Delovno občestvo za Slovenski katoliški institut** v Buenos Airesu. Naloga revije je posvetiti se delu za **znanost, umetnost in kritiko.**

Prva številka "Vrednot," ki je za naše razmere lepo in okusno opremljena, prinaša na prvem mestu sliki **Goršetovih kipov Mahniča in Prešerna,** prvi naj predstavlja katolištvo naše kulture, drugi pa slovenstvo, saj je Mahnič bil pravi kladivar katoliške znanosti, Prešeren pa predstavlja začetni višek slovenske umetne besede.

Prva je objavljena razprava Alojzija Odarja **"Slovenski katoličani in znanost."** V razpravi ugotavlja pisec delo slovenskih katoličanov za znanost v preteklosti, predvsem razmerje katoličanov do slovenske univerze, ob koncu pa ugotavlja, da "znanstveno delo zahteva od tistega, ki se mu posveti, nesebičnega idealizma, ki ga vzdrži pri delu tudi takrat, ko se zdi, da je zaman." Jože Osana objavlja razpravo o glasbeni umetnosti pod naslovom **"Musica perrenis,"** v kateri razpravlja predvsem o pomenu časa v glasbi. V razpravi ugotavlja, da je "glasba umetnost, ki oblikuje čas z zvočnim slapom glede na razpoloženjski smoter." Razprava bo najbolj zanimala vse, ki se zanimajo za glasbo, saj je nekako nadaljevanje in dopolnjevanje razprav o glasbi, ki jih je pisal isti nadarjeni slovenski skladatelj že doma v "Domu in svetu." Na koncu je dodan resume v španščini. Znani raziskovalec Baragovega življenja in avtor njegovega življenjepisa, ki je pred vojno izšel pri Mohorjevi družbi v Celju, Franc Jaklič objavlja razpravo **"Sv. Klemen Hofbauer in njegov vpliv na jurista Barago,"** ki mora zanimati vse raziskovalce Baragovega življenja in jih na to razpravo posebej opozarjamo. V razpravi prof. Jaklič podrobno proučuje vpliv sv. Klemena Hofbauerja na Baragovo življenje v dobi njegovih dunajskih študijskih let. Razpravi je dodan kratek resume v angleščini, ki pa je glede na vsebino prekratek in bi v bodoče priporočali reviji, naj objavlja izčrpen resume zlasti za članke in razprave. ki bi zanimale tudi ljudi, ki ne obvladajo slovenskega jezika. Zdi se, da je ravno problem škofa Barage tak problem, ki je važen tudi za mnoge znanstvenike v Ameriki, ki slovensko ne znajo.

Velik del revije je posvečen umetnosti in to beletristiki in pesništvu. Stanko Kociper objavlja črtico **"Bogec na Plavščaku,"** pisano v slogu njegovih odličnih črtic, novel in romana o ljudeh v Slovenskih goricah, ki spadajo med izrazita dela naše tako imenovane pokrajinske literature. V črtici nam zopet kot nekdaj v njegovem "Goričancu" zažive Slovenske gorice s svojimi klopetci in zanimivimi potezami ljudi, v njej je zajeta pesem zemlje, iz katere smo danes iztrgani, pa nam je zato se bližja in bolj domača. Črtici Bineta Šulinovega **"Prežalostno šriftice"** in Vinka Beličiča **"Še eno leto"** sta zanimiv doprinos naši literaturi v emigraciji, sta izraziti psihološki črtici ljudi, ki hodijo po svetu z domačo zemljo v svojem srcu. K poeziji so prispevali Bogdan Budnik s pesmijo **"Večer na deželi,"** Slavko Srebrnič s pesmima **"Še nikdar tako"** in **"Pomlad — nekoč,"** Mirko Šušteršič — Valiant s pesmijo "Težke ure," Borut s pesmima **"Nihanje"** in **"Tuja obal,"** Karel Rakovec z oblikovnim in vsebinsko dovršenim sonetom **"Ego sum vita,"** I.M.D. s pesmima **"Angel in sova"** in **"Pesem brez umetniške vrednosti."** Tine Debeljak, ki se je iz odličnega kritika razvil v begunstvu v pravega barda slovenskih emigrantov, pa je zastopan s pesmimi: **"V sonce," "Nad zvezdami"** in **"Vrč v pampi."** Vsebinsko slovenski pesnik v emigraciji rad opeva potovanje v novo domovino, tezko slovo in spomine na dom, poglablja pa se kot pesnik tudi v splošna človeška vprašanja. Naša pesem v zamejstvu živi in je skoro izključno lirska, oblikovno se včasih drži ustaljenih pesniških oblik, pogosto pa uporablja tudi prosti ritem. Jezik v pesmih kaže, da je slovenščina dobila ustaljene oblike in se je izkazala kot jezik, v katerem najlepše zvene izrazi najglobljih čustev.

Tretji del revije je posvečen kritiki. Marijan Marolt objavlja kritično oceno slikarskih del Bare Remčeve pod naslovom **"Bara Remec in njena razstava v Buenos Airesu,"** Alojzij Gerzinič pa **Dve oceni** literarnih del in sicer Kalinove pesnitve "Velika črna maša za pobite Slovence" in Turnškove drame "Država med gorami." O "Veliki črni maši" pravi kritik, da bo "ostala vedno v naši kulturi kot dokument najhujše dobe. kot izraz vere, priča veličine katolicizma, odpornosti našega naroda in plod velikega umetniškega hotenja ter stvariteljske moči." Revijo lepo poživljata dve sliki Bare Remčeve **"Krajina"** in **"Motiv iz Trsta."**

Pozdravljamo revijo "Vrednote," ki nam bo v dneh življenja v tujini predstavljala svobodno slovensko umetniško in znanstveno delavnost. Revija vabi k sodelovanju vse slovenske znanstvenike in umetniške ustvarjalce v Združenih državah in Kanadi, brati in naročiti pa bi jo moral vsak slovenski izobraženec in dijak v svobodnem svetu.

—ič

IZVIRNE VESTI IZ DOMOVINE

Prosveta na napačnih potih

Zagrebška "Borba" od 22. marca daje v obširnem članku nauke ljudski prosveti v Sloveniji. Ugotavlja, da je zanimanje za prosvetna društva v nekih krajih silno majhno. Tako je včlanjenih v Ljubljani v prosvetnih društvih samo 8.3%, v Trbovljah 2% in v Črnomlju celo samo 0.9%, čeprav so Trbovlje izrazit rudarski kraj, Črnomelj pa je bil med okupacijo dolge mesece sedež "ljudske oblasti" v Sloveniji. "Tendence, da se vse staro zavrže in osvoji novo so šle predaleč. V Kobaridu so razpustili društvo "Simon Gregorčič," ki je bilo osnovano že l. 1867 . . . pojme o umetnosti so preplavile fraze o socializmu in gledališke dvorane so napolnile standardne sovjetske enodejanke. Prišli so celo do takih absurdov, da kulturno prosvetno društvo v Kranju "France Prešeren" ni smelo predvajati odlomka iz "Pikove dame," ker socialistični red dam ne pozna in da so uverturo k Mozartovi "Figarojevi svatbi" igrali pod naslovom "Pohod brigad."

Članek trdi, da je prišlo do tega zato, ker "partijske organizacije niso pomagale društvom v ideološko-vzgojnem pogledu. . . . ker ni bil redek primer, da sekcije poedinih društev ni niti enkrat obiskal politični delavec partije ali njen kulturni referent."

*

Ta članek dokazuje, da se jugoslovanski komunisti še danes niso znašli iz zmede, ki je nastala v njihovih vrstah, odkar jih je obsodila "domovina komunizma" Sovjetska zveza, ki so jo v prvih letih po vojni tako vneto posnemali na vseh poljih. Kar je svojčas dokazovalo "pravi socialistični duh," je danes "absurd." Razumljivo je, da je delo različnih prosvetarjev težko, ker še ni bil izdan "novi, jugoslovanski komunistični evangelij" in še ne vedo, kaj je prav in kaj ni prav.

—o—

PARIZ ŠE VEDNO VODI.— Mnoga poročila iz Slovenije javljajo, da poslušajo Slovenci od tujih radijskih postaj še vedno največ Pariz, čeprav titovci njegove oddaje zadnje čase motijo. Ljudje so veseli, ker napada radio Pariz enako vse komuniste, Stalinove in Titove. — Razlike med njimi ni. Čudno je samo, da tega ne more storiti močna Amerika, kar si lako privošči izčrpana Francija — povedati resnice. Voice of America (Glas Amerike) je proti Titu popustljiv. Radio Free Europe (Radio Svobodna Evropa) pa nima niti oddaj za Jugoslavijo. Zgleda, da se bojimo Titu zameriti.

RADIO. — Leta 1939 je imel radio Ljubljana 21,050 naročnikov.

Dne 1. marca 1951 pa je bilo v Sloveniji 68,702 radijskih aparatov.

Vsak mesec se poveča število aparatov za približno 1000.

Potemtakem pride en aparat na vsako 5. družino ali na vsakega 21. prebivalca. To je na vsak način napredek.

Toda aparati so v Sloveniji silno dragi. "Slovenski poročevalec" od 15. marca piše, da jih prodajajo državne prodajalne v Ljubljani že po 45,000 dinarjev. Ti aparati so izdelki domače tovarne "Tesla". Najprej so jih prodajali po 38,000 dinarjev, nato po 40,000, končno pa so preko noči ceno dvignili na 45,000 din. Pa še pišejo, da bi jih lahko prodali, kolikor bi jih imeli.

Povprečna delavska plača v Jugoslaviji je 3 do 4 tisoč na mesec. Ubogi delavec mora delati skoraj celo leto za en aparat, ki ga njegov ameriški kolega lahko kupi s svojo mezdo dveh dni. Ali ste se že kdaj vprašali, zakaj tega "Prosveta" in "Enakopravnost" ne objavita, ko že tako pridno prepisujeta iz "Ljudske pravice" in "Slovenskega poročevalca" druge neumnosti.

NEKAJ O DUHOVNIKIH.— Preganjanje cerkve in duhovnikov se nadaljuje. Kljub temu "trpeča cerkev zmaguje" in mnogi so v teh letih komunističnega brezboštva našli Boga, ki so ga prej izgubili.

Duhovščina preživlja težke čase. Navedli bomo samo dva primera, seveda brez imen.

Neki primorski duhovnik je poskušal sodelovati z novo ljudsko oblastjo. Kljub temu so ga zaprli. V zaporu so ga mučili. Ko jim je to oponesel in rekel, da jim ni nikoli nasprotoval, so mu odgovorili: "Saj te nismo potrebovali, sam si se nam usilil." Duhovnik trdi, da je sedaj z vso jasnostjo spoznal, kako prav je imel papež, ko je rekel, da bo tisti, ki bo sodeloval s komunisti, najprej od njih samih kaznovan.

Drugega duhovnika so ponoči odpeljali in osem mesecev ni nihče vedel zanj. Šele nato so dobili sorodniki poziv, naj ga pridejo iskat v — norišnico. — Pripeljali so ga domov. Duševno bolni duhovnik pa je vse noči tako kričal, da se je slišalo po celi vasi. Ravno ko ga je hotela UDV spraviti s poti, se mu je stanje zboljšalo. Sedaj je boljši. Kako so postopali z njim v zaporu, ne govori. Toda o tem pričajo znamenja na njegovem telesu.

—o—

DROBNE VESTI

PORAST PROMETA NA REKI. — Reka je s Sušakom največje jugoslovansko pristanišče. Meseca marca t.l. je dosegla železniška postaja na Reki največji promet v svoji zgodovini. Z vlaki je odpremila 200,000 ton. Doslej je bil rekord 109,000 ton. Tudi mesec april ne bo veliko zaostal. Že do 12. aprila je dosegel promet 40,000 ton več kot v najboljšem mesecu lanskega leta. Železniška postaja odpremi poleg rednih potniških in tovornih vlakov še 15 do 17 posebnih vlakov živil. Gre v glavnem za ameriško pomoč.

* * *

PO STOPINJAH REVOLUCIJE. — Okrožno sodišče v Osijeku je obsodilo na smrt z ustrelitvijo nekega Djuro Vargiča, vodjo državnega odkupnega urada, ker je ustrelil dopisnika zagrebškega lista "Vjesnik." Stanko Tišman je pred kratkim objavil članek, v katerem je kritiziral nepravilnosti, ki so jih zakrivili državni odkupni organi pod Vargičevim vodstvom. Ko je Vargič bral dopis v časopisu, je šel v uredništvo in po kratkem prepiru ustrelil Tišmana.

Vargič se še ni odvadil navad, ki so jih imeli partizanski kolovodje, ko so med vojno streljali vsakogar, ki se jim je zameril.

—o—

Iz Anglije

Spoštovani gospod urednik!

Z ozirom na lepe navade svobodnega tiska Vas prosim, da objavite v Vašem listu tole pojasnilo:

G. Kako v članku "Što je babi milo, to se babi snilo . . ." v letošnji 7. številki "Slovenije" sklepa, odkod je uredništvo "Slobodne tribune" dobilo informacije za svoj članek o Slovencih.

Izjaviti morem, da nihče od članov Slovenske Pravde ni dal uredništvu "Slobodne tribune" informacij za ta članek.

Zahvaljuje itd.

Dušan Pleničar,
tajnik Slovenske Pravde.

SIMONČIČ MAKS

Galicija

SPOMINI PADLEGA VOJAKA

"Nam pa tudi," mu odgovarja Zmuzne.

"Če bi hodili ritenski," se norčuje Žgur.

Za vasjo je na drevesu obešen razmeroma mlad mož. Okoli vratu ima tablico z napisom "vohun" v nemškem, rusinskem in poljskem jeziku. Oblečen je polu mestno, polu kmečko. Izpod prekratkega telovnika mu visi umazana srajca. Glava mu je zlezla na prsi in izza polu priprtih trepalnic se mu svetlikajo osteklenele oči. Okoli zateklih in osinelih se podi polno muh in drugega mrčesa. Kraj drevesu stoji nekoliko ljudi, med njimi tudi že precej postarana ženska. Obraz ji je ves zabuhel od joka.

"Mogoče je njegova mati?"

"Mogoče."

*

Pogled na obešence je zoprn. Res je sicer, da se še vedno v vsakem kraju, kjer se ustavimo, takoj sestane vojno sodišče in tudi smrtne obsodbe niso redkejše, kot so bile spočetka, vendar se vrši vse tiše in obsojence po usmrtitvi navadno takoj pokopljejo.

V prvih dneh je bilo to vse drugače. Ko smo vkorakali v Gorlice, jih je viselo toliko, da je zmanjkalo prostora in so po dva, tri in še več navlekli na eno drevo. Med njimi tudi nekaj žensk. V svarilen zgled preostalim so morali viseti več dni, zato so bila njihova trupla že vsa gnila in napihnjena in so s svojim smradom okuževala vso okolico. Nekaterim se je vrv že tako globoko zajedla v vrat, da je bila glava skoraj odtrgana od trupla. Jate vran so se med šumom in krikom poganjale z enega obešenca na drugega in se trgale za žalostne preostanke teh razpadajočih teles.

Koliko je bilo med temi siromaki pravih krivcev, ne bo nihče nikdar mogel dognati; kajti največkrat je bilo vzrok ovaduštvu osebno sovraštvo, kar pa ni zanimalo gospodov sodnikov. Ovadba je bila tu in ovadbi je sledila smrt. Za natančnejše poizvedbe o krivdi ali nedolžnosti ni bilo niti časa niti volje.

*

Okoli poldneva smo prekoračili prelaz Duklo,. Nihče ne ve, kam nas ženejo. Sedaj počivamo ob vznožju Karpatov. Levo od nas je troje dolgih, lesenih barak, polnih vojakov, ki imajo razne kužne bolezni. Krog barak zo žične ovire, kajti vstop je strogo prepovedan.

Duh lizola in drugih razkuževalnih sredstev smradi zrak daleč okoli. Zadržujemo dihanje, kot bi se bali, da z vdihavanjem vsrkamo bolezen.

"Boljšega prostora si res nismo mogli izbrati," rentači Lebinger in nervozno vrti svoje prste.

"Ves sem že postal trapast od tega prekletega smradu."

"Tudi menaža je smrdela po tem zlomku," se hudujejo nekateri. "Še enkrat, ko dobiš kaj za žreti, je vse takšno, da bi človek najraje kozlal . . ."

Spredaj pred nami se že okomatavajo. Počasi vstajamo tudi mi. Pot pelje sedaj nekam severovzhodno, mimo nepreglednih močvar, ki se raztezajo desno od nas nekam v nedogled.

"Sedaj gremo domov," se norčuje Žgur in pomežikne Habiču, ki je šele zadnji hip prilezel izza bližnjega grmovja.

"Piš me v r . .!" godrnja in težko sopeč tlači srajco za hlače. Odkar je izpraznil zadnje ostanke graščinske zaloge, je siten, da ga skoraj ni mogoče prenašati. Tudi obraz mu je zadnje dni nekam porumenel in le s težavo se vlači za nami.

Že par dni nam dež zopet nagaja; zato je tudi vedno več bolnih. Tudi z našim starim ni nekaj v redu. Nič več ne bevska na nas za vsako malenkost in danes ga še sploh ni bilo na spregled.

Kovač trdi, da ga je videl zadaj pri tem trenu ležati na nekem vozu. Sicer mu ne želim slabega, toda če bi ga ne bilo več k stotniji, bi prav gotovo nihče ne vekal za njim.

Le počasi se pomikamo naprej. Nekateri imajo že vse preluknjane podplate in blato jim pri vsakem koraku pronica v obutev. Od vedne vlage jim je koža na podplatih razjedena in napihnjena in le s težavo vzdržujejo z nami korak.

Pred bitko na Krasni Poljani nam je bilo ukazano odložiti telečnjake z vso ropotijo, kajti po mnenju naših generalov bi bilo vse to prevelika ovira pri zasledovanju sovražnika. Da se bo zgodilo popolnoma nasprotno, ni mislil nihče izmed njih in tako je ostalo skoraj polovica naše šare v sovražnikovih rokah. Nekateri so si sicer pri poznejših spopadih dopolnili svoj prtljago, deloma s krajo po raznih prtljažnih vozovih, deloma pa tudi s preostanki zaloge svojih padlih tovarišev, toda le redkokdaj je bila vmes obutev. Vleči škarpe z nog padlih tovarišev se pa ne obnese, ker navadno niso dosti boljši od naših.

*

Hitro, skoraj neopaženo se spušča noč nad to obupno-pusto pokrajino.

Kolebamo naprej, se sujemo in zadevamo drug ob drugega, mokri, zmraženi in utrujeni. Obleka, vsa premočena od dežja, je težka in se nas oprijemlje kakor oklep.

Habiča smo pustili zadaj. Le s težavo smo ga pregovorili. Silil se je do zadnjega, čeprav ga je krč zvijal s tako silo, da ni mogel več hoditi. Ko je videl, da res ne gre več in je že začel bruhati, se je vdal. Kakor da je v hipu zgubil vso moč, se je položil kraj ceste in nam ves žalosten mahal v slovo, dokler nas je še mogel slediti z očmi. Strgulc je ostal pri njem in ga srečno spravil na neki voz.

"Če bo imel srečo, ga porinejo še v bolnico," razmišlja polglasno Bogataj. "No, jaz bi si že znal pomagati," modruje dalje. "Ne bi me več videla fronta, ne. Toda kaj se hoče. Človek pač nima sreče. Včasih stradaš, da si že ves neumen, drugič pa se spet na prazen želodec nabutaš kakor svinja, pa kljub temu ostaneš zdrav kakor riba.' '

Mimo nas drdrajo različni vozovi in nas porivajo na desno, kjer se skoraj do gležnjev vgrezamo v mehko, spolzko glino, ki nas vleče vase, da skoraj ne moremo prestavljati nog. Včasih nas mimodrveči avto ošvrka z blatom in rezek svit njegove luči nam butne v oči, da se kakor pijani zapotečemo v stran.

Protect Against VITAMIN DEFICIENCY With

ONE A DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES

Each One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule furnishes the full basic daily quantity of five vitamins whose requirements in human nutrition have been established.

You can't buy better vitamins no matter what you pay for them. One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules are guaranteed to be full potency, as shown on the label.

Make One-A-Day your Buy Word for vitamins. Get them at your drug store.

MILES LABORATORIES, INC.
Elkhart, Indiana

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

MAJ

12. — Društvo sv. Katarina št. 29 ZSZ, plesna veselica v avditoriju SND na St. Clair Ave.

13. — Liga kat. slov. Amerikancev priredi pod pokroviteljstvom KSKJ društev v državi Ohio veseloigro VODA v avditoriju SND na St. Clair Ave. Igrala bo godba dr. Sv. Jožefa št. 169 KSKJ. Pričetek ob 3 popoldne.

19. — Društvo sv. Cirila in Metoda priredi zabavo v dvorani SND na St. Clair Ave. Igra Pecon-Trebar okrester.

19. — Federacija Slov. moške zveze priredi družabni večer v SND na Holmes Ave.

27. — Podr. št. 25 SŽZ ima zabavo v šolski dvorani sv. Vida ob 3 pop.

27. — Mladinski zbor fare sv. Lovrenca priredi pod vodstvom g. Ivana Zormana v cerkveni dvorani koncert.

JUNIJ

3.—Društvo Presv. srca Jezusovega št. 172 KSKJ priredi za društveno godovanje igro v SND na W. 130 St.

10. — Zadružni piknik na vrtu AJC na Recher Ave.

JULIJ

29. — Gospodinjski klub Slovenske delavske dvorane iz 10814 Prince Ave. priredi svoj letni piknik v Slovenskem domu na 6818 Denison Ave.

AVGUST

19. — Vrtna veselica pevskega zbora "Triglav" v Domu zahodnih Slovencev na 6818 Denison Ave.

SEPTEMBER

23. — Pevski zbor "Zvon" priredi svoj redni jesenski koncert v SND na E. 80. St.

29. — Društvo "Napredni Slovenci" št. 5 SDZ priredi plesno veselico v avditoriju SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

1. — Društvo "Napredek" št. 132 ABZ praznuje 30-letnico svojega obstoja.

Pridelek krompirja v Jugoslaviji

Po količinah porabljenega krompirja se da menda oceniti stopnja industrializacije kake države.

Po tem pravilu so se ravnali tudi avtorji jugoslovanskega petletnega plana, ko so določili, da bodo na koncu petletke, leta 1951, dosegli 360 tisoč ha s krompirjem zasejane površine, donos 90 q na ha in 32,400,000 q skupnega donosa.

Članek "Problemi proizvodnje krompirja" v februarski številki "Socialističke poljoprivrede" prinaša sledeče statistične podatke o proizvodnji krompirja:

Leto	Zasajena površina v ha	Donos na ha v q	Skupni donos v q
1920	203.843	54.8	11,179.063
1930	244.643	60	14.551.436
1935	255.291	52.2	13.414.741
1939	269.586	52.1	13.722.084
1945	247.100	39.1	7.917.705
1946	265.700	37.5	9.976.540
1947	196.600	69.1	11.976.600
1948	203.600	73.0	14.867.830
1949	239.700	84.8	20.020.500

ter ugotavlja: "Ako primerjamo statistične podatke o proizvodnji krompirja v FNRJ v letih 1945-49 z onimi predvojne Jugoslavije, vidimo, da je krompir ona kultura, katere proizvodnja stalno pada in glede katere nobeno leto ne dosežemo predvidenih planov. . . . Statistični podatki za leta 1920-1939 kažejo, da so površine, zasejane s krompirjem, vsako leto rastle ter v celi dobi zrastle za 35%. Po vojni pa nismo mogli nikoli doseči predvojne površine in smo kljub petletnemu planu šele tam, kot smo bili leta 1930. Po petletnem planu pa bi morali imeti leta 1951 360,000 ha zasejane površine, ali 30% več kot leta 1939 in 80% več kot leta 1948."

Po navedenih statističnih podatkih izgleda, kakor da bi bil donos krompirja po ha v Titovi Jugoslaviji mnogo večji kot je bil v predvojni. Toda članek sam ugotavlja, da je ta donos "samo na videz" višji. Članek ugotavlja, da "statistični podatki o donosu krompirja po ha iz predvojne dobe niso verodostojni, ker so bili donosi znatno višji, evidenca pa je bila za nič. "Za primer navaja statistične podatke iz predvojne in povojne dobe za LR Slovenijo ter ugotavlja, da so "predvojni statistični podatki neverjetni."

To razlaganje pa ni točno. Statistika iz predvojne dobe je verodostojna in točna. Takrat ni imel nihče interesa, da bi statistične podatke "prikrojeval." Neverjetna in netočna je statistika komunističnih oblasti zadnjih let. Evo razlogov:

Po statistiki je bil leta 1945 donos krompirja po na 39.1 q in 1946 37.05 q. To so bila prva povojna leta. Živine je bilo malo, umetnih gnojil sploh ne. "Socialistično gospodarstvo" še ni imelo toliko razmaha, kmetijske zadruge so bile še redke, petletni plan, ki je toliko ljudi iztrgal iz kmetijstva, je bil šele spravljen z letom 1946 v tek. Njegove katastrofalne posledice se še niso poznale. Ker je bilo veliko manj ljudi v industriji, je bila tudi potreba po odkupu manjša. Preobrat nastane z letom 1947. Površina zasejanih površin pade v enem letu za 68,-900 ha, donos po ha pa naj bi zrastel v enem samem letu kar za 31.6 q po ha. Zanimivo je, da donos z leti raste hitro, zasejane površine pa le malo. Članek sploh ne razloži vzrokov tako silnega porasta donosa. Ta je ne samo neverjeten ampak po vseh pravilih logike nemogoč. Iz drugih podatkov nam je namreč znano, da se število živine ni povišalo, torej se tudi ni mogla povišati količina naravnega gnoja. Produkcija umetnih gnojil pa je ostala skoro ista. Kaj je torej povzročilo ta "silen donos"?

Kot po vseh komunističnih državah se tudi v Jugoslaviji določa donos v pisarnah na temelju potreb državnega vodstva, ne pa na terenu. Po tem "v pisarnah določenem donosu" se odrejajo količine obveznega odkupa. Te so tem večje, čim večje so potrebe. Ker je bilo z letom 1947 toliko ljudi odtrganih iz kmetijstva in porinjenih v industrijo in gradbeno stroko, je padla površina obdelanih površin. Manjek je bilo treba nekje nadomestiti. Nadomestili so ga na ta način, da so višje določili "donos po ha," da so mogli kmetu več pobrati v odkupu. Ta donos po ha je z leti rastel po potrebi prehrane ter dosegel že leta 1949 84.8 q na ha. Vsled tega pa je bil položaj v letih 1945 in 1946 še znosen, v kasnejših letih pa je postal brezupen.

Ali ste prehlajeni?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad. Pridite takoj, ko čutite prehlad.

Mandel Drug
15702 WATERLOO RD.

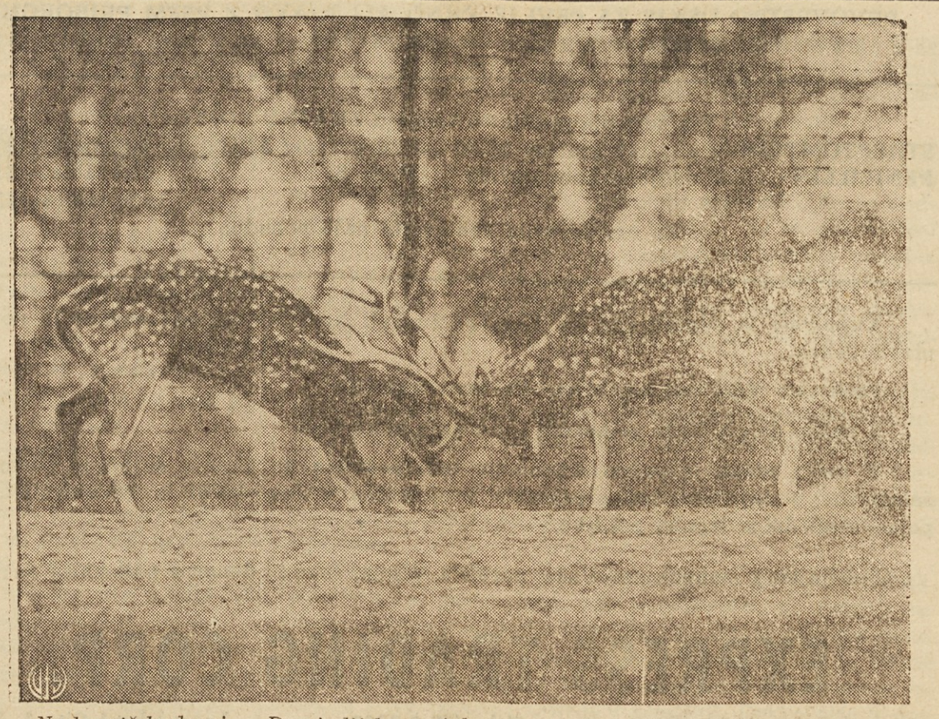

Ne bo nič hudega! — Dva indijska srnjaka v njujorškem živalskem vrtu se po kosilu malo "zabavata."

Moški dobijo delo

Press in Tool Room delavec
SAMO DNEVNI ŠIFT
Dobra plača od ure
Stalno

The H. & P. Die & Stamping Co.
13945 Triskett Rd.
(92)

ICE CREAM IZDELOVALNICA
išče moške za tovarno delo
Unijska plača
Oglasite se pri
BOWMAN CLEVELAND ICE CREAM CO.
3009 W. 47th St.
AT 1-8500 (93)

Mesar dobi delo
Izurjen mesar dobi delo pri Slovenski Zadružni Zvezi na 667 E. 152. St. (90)

Freight Handlers & Checkers
Stalno delo
2. in 3. šift
Plača od ure
Overtime
Zglasite se osebno
COMMERCIAL MOTOR FREIGHT, Inc.
3825 Perkins Ave.
(94)

Delo dobe
Moški za delo na vrtu in livadi.
Poizvejte na Lake View Cemetery Office,
12316 Euclid Avenue.
(92)

Ženske dobijo delo

Sewing Machine Operators
Experienced on Ladies' Underwear
Kratke ure—dobra plača
5 dni v tednu
Plačane počitnice
Joy Lingerie Co.
1440 W. 3rd St., 5th Floor
PR 1-4485 (92)

MALI OGLASI

Naprodaj hiša
Za dve družini, v izvrstnem stanju, v okolici Nottingham Rd., in Lake Shore Blvd. Vzamem tudi prvo vknjižbo, če želite. Lastnik prodaja sam. Pišite za pojasnila na Box 55 na Ameriško Domovino. (x)

Poizvedba
Iščem Bogomirja Schweitzerja, roj. v Trstu 30. okt. 1898. Njegovemu očetu je bilo ime Jože, materi Marija. V Ameriko je prišel z ladjo "Martha Washington" leta 1915. Njegov zadnji naslov je bil: Fritz Schweitzer, 1506 Cortelyon Rd., Brooklyn. Kdor bi o njem kaj vedel naj sporoči upravi Ameriške Domovine.

Piano bi rada
Novonaseljenka, ki študira glasbo išče piano. Kličite HE 11270!

Prijatel's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogal St. Clair Ave. in E. 68t

Imamo lepo zalogo daril za Materin Dan

MARSICH & RUSS
6108 ST. CLAIR AVE.

Moški dobijo delo

OSBORN
NEEDS
BORING MILL
(Horizontal)
ENGINE LATHE
RADIAL DRILL
OPERATORS
(Night Shift)
ASSEMBLERS
(Floor and Bench)
(Day Shift)
Mora imeti svoje orodje 55 ur na teden. Plača od ure. In druge ugodnosti.
The Osborn Mfg. Co.
5401 Hamilton Ave.
(92)

OLIVER
needs
TOOL MAKERS
TOOL ROOM MACHINE OPERATORS
EXTERNAL GRINDER
THREADING & TAPPING MACHINE OPERATOR
CAMOGRAPH or OXYGRAPH MACHINE OPERATOR
Dobra začetna plača
Morajo biti pripravljeni delati vsak šift; prinesite s seboj svoj državljanski papir. Employment urad odprt vsak dan od 8 A.M. do 4:30 P.M.; ob torkih in četrtkih tudi od 6:30 do 9 zvečer; ob sobotah od 9 A.M. do poldne.
THE OLIVER CORP.
19300 Euclid Ave.
KE 1-0300
(90)

Moški dobijo lahko delo v tovarni
Stalno delo
DNEVNI IN NOČNI ŠIFT
Predznanje ni potrebno
Več del na razpolago
Dobra plača od ure
Metal Finishers, Inc.
1725 E. 27 St.
(92)

AUTOMATIC MULTIPLE
ACME GRIDLEY
OPERATORS
Must be also able to setup
Rotating shift, 1st and 2nd
MACHINE MAINTENANCE and REPAIRMEN
TOOL and CUTTER GRINDERS
Samo izučeni za 1. in 2. šift
TOOL and JIG FIXTURE MEN
Dnevni šift
Dobra plača od ure na vseh delih. Dobri delavski pogoji.
Z & W Machine Products, Inc.
5100-16 St. Clair Ave.
(93)

Charles Dickens:

Velika pričakovanja

Z vsako uro je rasla moja groza pred njim, in kar gotovo bi se je bil vdal in zbežal, neglede na vse, kar je storil zame in v kolikšno nevarnost bi ga spravljal, če bi ne vedel da se Herbert kmalu vrne. In res sem enkrat ponoči skočil iz postelje in si jel natikati najslabšo obleko, da bi ga pustil tamkaj z vse mka,r je bilo mojega in se šel zapisat kot prostovoljec za Indijo.

Mislim, da me tudi ne bi bilo bolj groza, če bi se mi prikazoval duh, ko sem moral biti sam skupaj z njim v samotnih sobah vse dolge večere in dolge noči, zunaj pa sta besnela burja in dež. Zaradi mene duha ne bi mogli prijeti in ga obesiti, njega pa bi le utegnili, in ta odgovornost moje groze ni le malo večala. Kadar ni spal ali igral neko zamotano vrsto patience z zamazanimi kartami — te igre nikoli nisem videl ne prej ne poslej — dobitke je beležil z zasajenjem noža v mizo — kadar se torej ni bavil z nobeno teh reči, je pa meni velevaL, naj mu kaj berem — "v tujem jeziku, ljubi fant!" Ubogal sem ga. On ni razumel niti besedice, stal pa je navadno pri ognju in me gledal z očmi razstavarja; z roko sem si senčil obraz, a sem skozi prste videl, kako se molče obrača do pohištva, naj vendar posluša, kako daleč sem že napredoval.

Zavedam se, da vse opisujem, kakor da je trajalo celo leto. V resnici je trajalo kakih pet dni. Ker sem ves čas čakal na Herberta, si nisem upal pohajati po mestu, le ko se je znočilo, sem hodil s Provisom malo na zrak. Ko pa sva nekega večera obed pospravila in sem jaz od utrujenosti malo zadremal — moje noči so bile nemirne in moj spanec so motile strašne sanje — so me nazadnje le prebudili tako dobro znani in dobrodošli koraki na stopnišču. Tudi Provis je bil zadremal, zdaj pa se je ob mojem hrupu zdramil in že se mu je v rokah posvetil nož.

"Kar mirni bodite! To je Herbert," sem rekel in Herbert je planil v sobo ves svež od šest sto milj Francije za seboj.

"Handel, dragi moj fant, kako se imaš, kako se imaš, in še enkrat, kako se imaš? Meni je tako, kakor da sem bil celo leto zdoma! Pa sem menda res bil, saj si ti medtem ves shujšal in zbledel! Handel, moj — oho! oprostite!"

Govoričil je in mi stiskal roke, zdaj pa je na mah ugledal Provisa. Ta ga je ostro opazoval, počasi vtaknil nož v žep ter jel brskati po drugem žepu in nekaj iskati.

"Herbert, dragi prijatelj," sem dejal jaz in naglo zaprl obojna vrata, Herbert pa je debelo gledal in se čudil, "pripetilo se je posebno čudnega. To je — moj obiskovalec."

"Je že dobro, ljubi moj fant!" je rekel Provis in pristopil s svojo črno knjižico. Obrnil se je do Herberta in dejal: "Vzemite to knjigo v desnico. Naj vas strela ubije na mestu, če boste kdaj kaj izdali! Poljubite knjigo!"

"Le stori, kakor ti pravi," sem rekel Herbertu. Herbert me je prijazno, a začudeno in v zadregi pogledal, potem pa knjigo poljubil. Provis mu je nato takoj stisnil roko in dejal:

"Zdaj ste zapriseženi, da veste. In nikoli ne verjemite moji prisegi, če ne bo Pip tudi iz vas naredil gentlemana."

41. poglavje

Zaman bi vam opisoval, kako začuden in vznemirjen je bil Herbert, ko smo se vsi trije usedli k ognjišču, jaz pa sem mu razodel vso skrivnost. Samo v obraz je bilo potreba pogledati Herbertu, pa si tam bral ista čustva, kakršna so razganjala mene; in med njimi ni bil na zadnjem mestu odpor proti človeku, ki je zame že toliko storil.

Provis je imel za svoje zmagoslavje prav to okolnost, ki bi njega od naju za vedno ločila, če bi ne bilo nobene druge. Če izvzamemo njegovo neprijetno zavest, da je bil enkrat "nizkoten", odkar je prišel k meni — kar je spet poudaril, kakor hitro sem jaz zgodbo končal — ni bilo v njegovih očeh ničesar, da bi se jaz ne smel šteti srečnega ob svoji veliki sreči. Njegov ponos, da je iz mene napravil gentlemana in me zdaj prišel obiskat samo zato, da me v tem stanju še podpre s svojimi znatnimi dohodki, naj bi bil tudi moj ponos. In da je ta ponos na vso moč prijeten zanj in zame, tako da se oba lahko imava za srečna, to je bilo njemu enkrat ena.

"Poslušajte me, Pipov tovariš," je dejal Herbertu, ko smo se že nekaj pogovarjali, "prav dobro vem, da sem bil enkrat— za pol minute — odkar sem prišel semkaj, precej nizkoten. Sem tudi Pipu povedal, da se tega zavedam. Pa nikar se nad tem ne spotikajte. Ne bi bil napravil Pipa za gentlemana in Pip ne bi napravil vas za gentlemana, če ne bi vedel, kaj sem vama obema dolžan. Ljubi Pip in Pipov tovariš, oba lahko računate name, da imam zmerom zelo dober nos. Nos mi je povedal, kaj je napračno, ko me je tiste pol minute zaneslo, da sem bil nizkoten, dober nos imam tudi zdaj in ga bom vedno imel."

"Gotovo," je odgovoril Herbert, pa se ni videlo, da bi ga to kaj prida potolažilo, marveč je bil še vedno zmeden in slabe volje. Rada bi bila oba že videla, da bi odšel v svoje stanovanje in naju pustil sama, pa je bil očitno ljubosumen in je obsedel do pozne ure. Odbila je že polnoč, preden sem ga spremil v Essex Street in ga varno spravil v temno sobo. Ko so se vrata za njim zaprla, sem si prvič oddahnil, odkar je bil tisto noč prišel k meni. Vedno me je neprijetno begal spomin na človeka na stopnišču, zato sem vselej pogledal naokoli, kadar sem Provisa ponoči spremil na zrak ali kadar sva se vračala, zato sem se tudi zdaj ozrl naokoli. Pa naj je v tako velikem mestu še tako težko zatreti sum, da te kdo opazuje, posebno če se zavedaš take nevarnosti, se vendar nisem mogel prepričati, da bi se kdor koli od ljudi, ki sem jih videl, kaj menil za moja pota. Redke osebe, ki sem jih srečal, so hodile vsaka svojo pot, cesta pa je tudi bila prazna, ko sem se vrnil v Temple. Nihče ni z nama stopil skozi vrata venkaj, nihče ni zdaj prišel za menoj. Ko sem pri vodnjaku stopil čez cesto, sem videl, da so njegova okna razsvetljena, vse je bilo tiho in mirno. In ko sem nekaj hipov počakal pri vratih hiše, kjer sem stanoval, je bil Garden Court tih in brez življenja, tako pa tudi stopnišče, na katero sem se vzpel.

Herbert me je sprejel z odprtimi rokami, in jaz še nikoli dotlej nisem čutil, kolikšen blagoslov je prijatelj. Z nekaj besedami mi je izrazil sočustvovanje in mi dajal poguma, nato pa sva se usedla in začela razmišljati moj položaj . Kaj nama je storiti?

Stol, ki je na njem sedel Provis, je bil prazen, kjer ga je bil pač pustil. Imel je namreč čisto svojo kasarniško navado, da se je nemirno sukal vedno okoli istega prostora, delal vse mogoče opombe s pipo, zamorčevo glavo, dolgim nožem, kupom svojih kart in ne vem s čim vsem še, kakor da je to zanj pribito. Ker je bil torej ta stol še prazen, se je Herbert, ne da bi kaj pomislil, usedel nanj, pa je že naslednji hip planil pokonci, ga odrinil in sedel na drugega. Nič ni rekel, kako hudo zoprn mu je moj pokrovitelj, in tudi jaz mu svojega odpora nisem nič razlagal. Zaupala sva si to brez besede.

"Kaj naj zdaj storim?" sem vprašal Herberta, ko je že sedel na drugem stolu.

"Moj ubogi ljubi Handel," je dejal in se prijel za glavo, "preveč sem še omamljen, da bi mogel trezno misliti."

(Dalje prihodnjič)

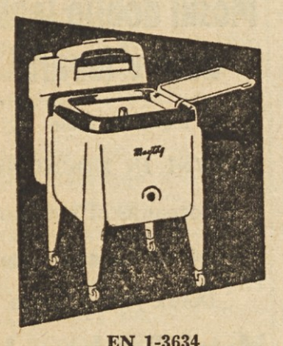

SEE A Maytag FIRST!

Dependable Maytags last for years. Three models — $124.95 to $179.95. Liberal trade-in, easy terms. See them today!

NORWOOD
Appliance & Furniture
6202 St. Clair Ave.
JOHN SUSNIK

EN 1-3634

Berite in naročite se na

KOPRIVE

"Mesečnik za štrgljanje ljudskih grešnikov"
Humor in satira, poper in koprive na debelo in drobno
Urejuje Ivan Jontez
Naročnina v U.S. $1.00, izven U.S. $1.50
KOPRIVE
1107 E. 74 St. Cleveland 3, Ohio

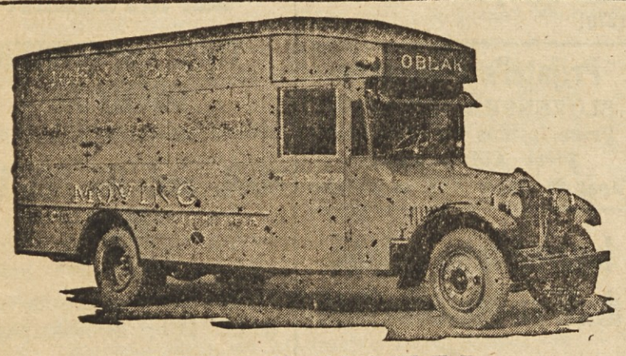

OBLAK MOVER

Naša specielnost je prevažati klavrje in ledenice. Delo garantirano in točna postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem do vašega starega znanca

JOHN OBLAK
1146 E. 61. St. HE 1-2730

NAJHITREJŠA IN NAJBOLJ SIGURNA AGENCIJA ZA POŠILJANJE PAKETOV V JUGOSLAVIJO

V rekordnem času prejme prejemnik v Jugoslaviji naše pošiljke

ZAHTEVAJTE CENIKE ZA ŠTEVILNE DRUGE VRSTE PAKETOV!

NAJBOLJŠA BELA MOKA

v vrečah po 100 funtov	$11.00	v vrečah po 50 funtov	$ 6.50
SLADKOR v vrečah po 50 funtov	$11.00	KORUZNA MOKA, vreča za 100 ft.	$ 9.75
Sirova KAVA, vreča za 25 funtov	$22.50	KORUZNA MOKA, vreča za 50 ft.	$ 5.50
Prvovrsten RIŽ, vreča za 50 funtov	$11.00	ŠPAGETI, zaboj za 50 funtov	$12.50
Svinjska MAST, kanta za 55 ft.	$20.00	GRAH, vreča za 25 funtov	$ 5.50
Olivno OLJE, 5 kg	$ 9.50	JEŠPRENJ, vreča za 25 funtov	$ 5.50
GRES, vreča za 25 funtov	$ 6.50	BAKALAR, 20 funtov	$14.00
MILO, zaboj za 63 funtov	$17.50	CIKORIJA, 10 funtov	$ 7.00
Najboljša MARMELADA, 10 ft.	$ 5.00	POMARANČE in LIMONE, 25 ft.	$ 9.00

Paket št. 1 — $14.50	Paket št. 3 — $14.25	Paket št. 6 — $21.00
5 lbs sirove kave	5 lbs sirove kave	10 lbs. sirove kave
10 lbs sladkorja	10 lbs sladkorja	10 lbs. sladkorja
10 lbs riža	5 lbs riža	10 lbs. riža
5 lbs spaghetti	10 lbs spaghetti	10 lbs. spaghetti
5 lbs svinjske masti	5 lbs svinjske masti	10 lbs. svinjske masti
5 lbs mila za pranje	5 lbs mila za pranje	10 lbs. mila za pranje

MODRA GALICA, vreča 50 ft.	$20.00	CEMENT, vreča 50 kg	$ 2.00
BICIKLI s pumpo, zvoncem in taško, ženski	$45.00,	moški	$47.00
U. S. RADIO APARAT za vse valove, 220 voltov, prirejen za Jugoslavijo			$50.00
FINO BLAGO za moško obleko z vsem priborom			$32.50
URA BUDILKA	$ 7.00	MLINČEK ZA KAVO	$ 7.00

PRVOVRSTNO USNJE ZA ČEVLJE, ČRNO ALI RJAVO Z VSEM PRIBOROM:
za 2 para moških....$12.00 — za 2 para ženskih....$11.00 — za 2 para otroških....$10.00

Vsa zdravila pošiljamo vedno z ZRAČNO POŠTO

STREPTOMYCIN	10 gramov $8.50 — 20 gramov $16.00 — 50 gramov $37.00		
PENICILLIN	3 milijone enot—$7.00	P. A. S.	500 tablet—$17.00
			1000 tablet—$31.00

Za vsa zdravila zahtevajte našo ponudbo.

Kupujemo in odpošiljamo za Vas kakršnokoli NOVO blago zavarovano in po zelo nizkih cenah.

Pošiljamo Vaše pakete, ki ste jih **sami** sestavili.

Z našim delom boste **prihranili** v denarju in na času.

V naših cenah je vedno vračunana tudi **poštnina** do zadnje najbližje poštne ali železniške postaje oziroma pristanišča prejemnika v Jugoslaviji in zavarovalnina za popolno ali delno izgubo pošiljke.

Pošiljajte z zaupanjem Vaša naročila, pisma, čeke in denarne nakaznice na:

EXPRESS TRADING CORP.

27-18 40th Ave. Tel.: ST 6-9083 Long Island City 1, N. Y.

1890 1951

Naznanilo in Zahvala

Žalostnega ter potrtega srca naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla ljubljena soproga in skrbna mati

Frances Debeljak

rojena KOROŠEC

ki je previdena z svetimi zakramenti zaspala v Gospodu dne 6. aprila 1951.

Pokojna je bila rojena 11. decembra 1890 v vasi Otave, fara sv. Vid na Notrajskem.

Pogreb pokojne se je vršil dne 10. aprila iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in Sinovi. Pogrebno sveto mašo zadušnico je daroval č. g. Rev. Victor N. Tomc. Po pogrebni sv. maši pa je bilo truplo prepeljano na pokopališče Kalvarija ter ondi položeno k zemeljskemu počitku.

Na tem mestu se želimo iskreno zahvaliti č. g. Rev. Victor N. Tomcu, ker je pokojno previdel s svetimi zakramenti, zanjo opravil pogrebno sv. mašo zadušnico in druge pogrebne molitve. Za vse to Rev. Tomcu naša iskrena hvala in pa iskreni: Bog plačaj stotero!

Naša iskrena hvala vsem, ki so poklonili toliko lepih vencev ter ozaljšali pokojno, ko je počivala na mrtvaškem odru. Vence so poklonili sledeči: Mrs. Louis Lipanye in družina, Mr. in Mrs. John Zalar, Sr., Mr. in Mrs. Joseph Korošec in družina, Mr. in Mrs. Frank Debeljak in družina, Mr. in Mrs. Joseph Debeljak, Mr. in Mrs. Joseph Dzurik, Mr. in Mrs. Robert Greve, Mr. in Mrs. Charles McGonigal, Mr. in Mrs. John Zalar, Mr. in Mrs. Edward Zalar, Mr. in Mrs. Elmer Bruemmer, Mr. in Mrs. John Polanc in Johnny, Jr., Mr. in Mrs. Leo Rodgers in Leo, Jr., Hribar in Sustarsic družine, The Linderme Tube Co., Employees of Linderme Tube Co., društvo Danica št. 11 SDZ, Employees of Ohio Gear Co., Members of Local 311, UAW-CIO, in sosedje.

Enako se iskreno zahvalimo vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj njene duše. Imena teh so: Mr. Frank Likovic in družina, Mr. in Mrs. John Tekautz, Mr. Andrew Tekautz, Mr. John Korošec, Mr. in Mrs. Joseph Lake, Mr. in Mrs. Mike Krivacic, Mr. in Mrs. Jacob Sustersic, Mr. in Mrs. William McCauley, Mr. in Mrs. Frank Mavec, Mrs. James Olsafsky, Mr. in Mrs. Emil Olsafsky, Mr. in Mrs. Edward Zalar, Mr. in Mrs. John Zalar, Jr., Mr. in Mrs. Joseph Dzurik, Mr. in Mrs. Robert Greve, Mr. in Mrs. Elmer Bruemmer, Mr. in Mrs. Charles McGonigal, Mr. in Mrs. Louis Debeljak, Mr. in Mrs. John J. Hrovat, Mrs. M. Rott, Mr. Edward Lovsin, Mr. in Mrs. Frank Zobec, Jr., Mrs. Mary Smrdel in sin, Mr. in Mrs. John Zalar, Painesville, O., Mrs. Angela Lunka, Fairport Harbor, O., Mrs. Ann Svigel, Fairport Harbor, O., Florence Kristy, Anna Leskovec, Mr. in Mrs. John Judnic, Mrs. Rose Zakrajšek, Mrs. John Kadunc, Mrs. Mary Strojin, Karl in Mary Poljance, Mr. Joseph Somrak, Mr. George Zot, Mr. in Mrs. Frank Pohar, Mr. in Mrs. Louis Fink in družina, ter sosedje.

Posebna zahvala pa še sestrama pokojne, Mrs. Ivani Zalar in Mrs. Antoniji Lepanje, za vso tako veliko pomoč, ki sta jo nudile nam ob tej za nas tako žalostni uri.

Dalje zahvala društvu Danica št. 11 SDZ za vso pomoč in pa ko so članice tega društva nosile krsto pokojne ter jo spremile na njeni zadnji poti.

Dalje iskrena hvala vsem, ki so dali na dan pogreba svoje avtomobile ter tako mnogim omogočili, da so se mogli udeležiti pogreba.

Zahvala vsem, ki so prišli pokojno kropit, ko je počivala na mrtvaškem odru ter so molili za mir in pokoj njene duše. Posebej še zahvala onim, ki so se udeležili pogreba, zlasti svete maše ter pokojno spremili na pokopališče vse do njenega groba.

Naša iskrena zahvala vsem dobrim sosedom za izkazano pomoč in naklonjenost in pa za zbiranje venca sosedov in pa za sv. maše. Prav tako tudi za izraze sožalja bodisi pismeno ali ustmeno.

Zahvala pogrebnemu zavodu Joseph Žele in Sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba in vso poslugo, ki so nam jo dali.

Končno zahvala vsem, ki so nam kaj na en ali drugi način pomagali. Bodi dobri Bog vsem plačnik.

A Ti, draga soproga in skrbna mati, počivaj mirno v zemlji ameriški in lahka naj Ti bo ameriška gruda, duši Tvoji blagi pa večni mir, ki Ti ga iz vsega srca želimo. Bog Ti daj sveti raj in enkrat pa nam vsem veselo in srečno snidenje: Nad zvezdami.

Tvoji žalujoči:

JOHN DEBELJACK, st., soprog;
JOHN, ml., sin.
Pokojna zapušča tu v Clevelandu sestri
IVANO ZALAR in ANTONIJO LEPANJE.

Cleveland, Ohio, 7. maja 1951.